

Hotarirea Agentiei Nationale pentru Reglementare in Energetica

Nr. 114 din 26 decembrie 2003

Privind Metodologiile de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor la serviciile prestate de intreprinderile din sectorul energetic

(Monitorul Oficial, 20 februarie 2004, nr.30-34, p. III, art. 72)

In scopul stabilirii pentru toate intreprinderile din sectorul energetic a unei metodice unice de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor la serviciile prestate, alimentarii fiabile a consumatorilor cu resurse energetice la costuri minime, stimularii intreprinderilor de a efectua investitii in dezvoltarea, renovarea si restructurarea capacitatilor de productie, a retelelor de transport si distributie, Consiliul de administratie al Agentiei Nationale pentru Reglementare in Energetica HOTARASTE:

1. Se aproba:

Metodologia determinarii, aprobarii si aplicarii tarifelor de productie a energiei electrice, energiei termice si apei de adaos; Metodologia determinarii, aprobarii si aplicarii tarifelor pentru serviciile de transport si dispecerat a energiei electrice;

Metodologia determinarii, aprobarii si aplicarii tarifelor la energia electrica livrata de intreprinderile de distributie "RED Nord" S.A. si "RED Nord-Vest" S.A.;

Metodologia calcularii, aprobarii si aplicarii tarifelor de livrare a energiei termice consumatorilor finali.

2. Se abroga:

Metodologia calcularii si aplicarii tarifelor la energia electrica si termica, aprobata prin Hotarirea Consiliului de administratie al Agentiei Nationale pentru Reglementare in Energetica nr. 10 din 25 iunie 1999 (Monitorul Oficial nr. 67-69 din 01.07.1999, art. 111).

CONSILIUL DE ADMINISTRATIE

Nicolae TRIBOI

Anatol BURLACOV

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA

DETERMINARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR PENTRU
SERVICIILE DE TRANSPORT SI DISPECERAT A ENERGIEI ELECTRICE

I. DISPOZITII GENERALE

1.1. Prezenta Metodologie este elaborata in corespundere cu prevederile Legii cu privire la energia electrica, standardelor nationale de contabilitate si altor acte normative ale Republicii Moldova si are ca scop stabilirea unei metodici unice de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor pentru serviciile de transport si dispecerat a energiei electrice prestate de catre Intreprinderea de Stat "Moldelectrica".

1.2. Metodologia in cauza stabileste:

- componenta consumurilor si cheltuielilor, care se includ la calcularea tarifelor;
- metoda de calculare a rentabilitatii investitiilor efectuate de catre intreprindere;
- modul de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor de baza;
- modul de ajustare a tarifelor de baza.

1.3. Mecanismul aplicat la determinarea si reglementarea tarifelor se bazeaza pe urmatoarele principii:

- asigurarea fiabilitatii livrarilor de energie electrica catre consumatori;
- acoperirea consumurilor si cheltuielilor aferente exploatarei eficiente a unitatilor de transport si dispecerat si a cheltuielilor pentru

protectia mediului ambiant;

- efectuarea unei activitati eficiente si profitabile, ceea ce i-ar oferi intreprinderii posibilitatea de a-si recupera mijloacele financiare investite in dezvoltarea si reconstructia capacitatilor de transport si dispecerat.

La stabilirea tarifelor se va tine cont de securitatea energetica a tarii si de specificul functionarii sistemului energetic al statului in paralel cu sistemele similare din alte tari.

1.4. Prezenta Metodologie este aplicata la determinarea tarifelor pentru intreprinderea de transport si dispecerat I.S. "Moldelectrica" si este valabila pentru o perioada de 5 ani.

II. DETERMINAREA TARIFELOR

2.1. Tarifele pentru serviciul de transport si dispecerat a energiei electrice se calculeaza la 1 kWh de energie electrica transportata prin retelele electrice de transport si se determina conform formulei:

$$T_o = \frac{Ct + Rn + Dev}{V}$$

unde:

Ct - consumurile si cheltuielile intreprinderii de transport si dispecerat;

Rn - rentabilitatea activelor noi (investitiilor);

Dev - devierile financiare, care trebuie incluse in tariful anului curent, ca rezultat al diferentelor dintre parametrii aplicati la stabilirea tarifelor si cei reali inregistrati (indicele Produsului Intern Brut, indicele inflatiei, volumul de energie electrica transportata etc.);

V - cantitatea de energie electrica transportata prin retelele de transport. La stabilirea tarifelor aceasta cantitate se determina ca diferenta dintre cantitatea energiei electrice livrata in reseaua de transport de la toate sursele (intreprinderile producatoare de energie electrica, din import, tranzit si export in alte tari) si consumul tehnologic de energie electrica in reseaua de transport (nivelul aprobat de ANRE). Cantitatea energiei electrice real transportata se determina conform prevederilor Regulilor pietei de energie electrica aprobate de ANRE.

III. COMPONENTA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR, CARE SE INCLUD LA DETERMINAREA TARIFELOR

3.1. Structura consumurilor si cheltuielilor, care se includ la calcularea tarifelor pentru serviciile de transport si dispecerat a energiei electrice este stabilita in conformitate cu prevederile Standardului national de contabilitate 3 "Componenta consumurilor si cheltuielilor intreprinderii" si altor standarde nationale de contabilitate, cuprinzind urmatoarele:

- cheltuielile activitatii operationale (CAO);
- pierderi exceptionale (PE).

Adica:

$$Ct = CAO + PE$$

3.2. Cheltuielile activitatii operationale cuprind:

- consumuri indirecte de productie (CIP);
- cheltuieli comerciale (CC);
- cheltuieli generale si administrative (CGA);
- alte cheltuieli operationale (CO).

Adica:

$$CAO = CIP + CC + CGA + CO$$

3.2.1. Consumurile indirecte de productie (CIP) cuprind:

- uzura mijloacelor fixe de productie ce tin nemijlocit de activitatea de transport si dispecerat (retelele de transport a energiei electrice, mijloacele fixe ale centrului national de dispecerat, de telecomunicatii si comanda, mijloacele fixe ale unitatilor de deservire si reparatie a retelelor electrice de transport si utilajului de dispecerat, alte mijloace

fixe aferente activitatii de transport si dispecerat);

- cheltuielile de intretinere a unitatilor de transport si dispecerat in stare buna de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), inclusiv mijloacelor tehnice de dirijare, comanda, comunicatie si semnalizare referitoare la procesul de transport si dispecerat;

- cheltuielile pentru asigurarea respectarii normelor sanitaro-igienice si mentinerea ordinii in unitatea de productie;

- cheltuielile de intretinere si exploatare a mijloacelor destinate protectiei mediului ambiant in procesul transportarii energiei electrice, precum si cheltuielile pentru evacuarea substantelor poluante in mediul inconjurator;

- amortizarea activelor nemateriale, uzura obiectelor de mica valoare si scurta durata utilizate in procesul de productie;

- cheltuielile aferente perfectionarii tehnologiilor si organizarii procesului de productie;

- costul tuturor materialelor si pieselor de schimb utilizate in procesul de productie pentru asigurarea procesului tehnologic, intretinerea si reparatia mijloacelor fixe de productie sau consumate pentru alte necesitati de productie;

- cheltuielile pentru retribuirea muncii salariatilor incadrati nemijlocit in procesul de productie, a personalului administrativ din subdiviziunile de productie, inclusiv toate tipurile de premii si adaosuri la salariu conform sistemelor de salarizare a intreprinderii, sumele platite pentru stimularea salariatilor incadrati in procesul de productie;

- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii;

- cheltuielile necesare asigurarii conditiilor de lucru si a normelor tehnicii de securitate in procesul de productie prevazute de legislatie;

- cheltuielile de asigurare a pazei unitatilor de productie, inclusive a celei antiincendiare;

- cheltuielile legate de deplasari a salariatilor incadrati in procesul de productie, asigurarea obligatorie a salariatilor ocupati in sfera de productie si a activelor de productie in conformitate cu legislatia;

- alte cheltuieli in conformitate cu legislatia.

3.2.2. Cheltuielile comerciale (CC) includ cheltuielile legate nemijlocit de activitatea comerciala a intreprinderii (centrul de tranzactii a energiei) si anume:

- serviciile de marketing;

- comisioane platite;

- cheltuieli de reclama;

- retribuirea lucratorilor centrului de tranzactii;

- uzura, deservirea si repararea mijloacelor fixe cu destinatie comerciala etc.

3.2.3. Cheltuielile generale si administrative (CGA) cuprind:

- cheltuielile privind retribuirea muncii personalului de conducere si gospodaresc al intreprinderii, premiile si adaosurile la salarii de orice tip;

- platile suplimentare, indemnizatiile, sporurile, compensatiile salariatilor intreprinderii;

- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii;

- intretinerea si reparatia mijloacelor fixe cu destinatie administrativa, gospodareasca si de protectie a naturii, amortizarea activelor nemateriale cu destinatie generala a intreprinderii;

- uzura mijloacelor fixe cu destinatie generala si administrativa;

- valoarea, uzura si reparatia obiectelor de mica valoare si scurta durata;

- plata pentru arenda curenta a mijloacelor fixe, activelor nemateriale si obiectelor de mica valoare si scurta durata;

- cheltuielile pentru intretinerea mijloacelor fixe conservate in conformitate cu actele normative in vigoare;

- cheltuielile pentru intretinerea si deservirea mijloacelor tehnice de comanda, semnalizare telecomunicatii si de calcul, care nu se refera direct la productie;

- cheltuielile postale si telegrafice, de intretinere si exploatare a statiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalatiilor de

dispecerat, de radio si alte tipuri de telecomunicatii utilizate pentru administrare;

- cheltuielile tipografice, pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor de evidenta, de dari de seama;
- plata serviciilor cu destinatie generala si administrativa efectuata de terte organizatii, cheltuielile pentru paza obiectelor administrativ-gospodaresti si asigurarea securitatii antiincendiare;
- cheltuielile pentru intretinerea transportului auto de serviciu, pentru deplasarile personalului de conducere, cheltuieli de reprezentare;
- cheltuielile pentru asigurarea bunurilor cu destinatie generala si administrativa prevazute de actele normative in vigoare;
- cheltuielile aferente angajarii fortei de munca, pentru serviciile bancare, burselor de marfuri, organizatiilor consultative, juridice, informationale de publicitate si audit, platilor regulatorii;
- cheltuielile pentru pregatirea si reciclarea personalului, inventii si rationalizari cu caracter de productie;
- cheltuielile pentru procurarea literaturii speciale, actelor normative si instructive, abonarea la editii speciale necesare in activitatea de productie;
- impozitele si taxele, conform legislatiei in vigoare;
- alte cheltuieli aferente activitatii de productie a intreprinderii.

3.2.4. Cheltuielile intreprinderii care nu pot fi raportate nici la cheltuielile comerciale, nici la cheltuielile generale si administrative sint incluse in alte cheltuieli operationale (CO).

Din ele fac parte:

- plata dobinzilor filialelor, intreprinderilor filiere si asociate;
- plata dobinzilor aferente creditelor bancare si imprumuturilor primite pe termen scurt si pe termen lung cu exceptia cazurilor de capitalizare a acestora, prevazute in Standardul national de contabilitate 23 "Cheltuielile privind imprumuturile".

3.3. Pierderile exceptionale (PE) pot aparea ca rezultat al evenimentelor ce nu tin de activitatea intreprinderii. Acestea cuprind:

- pierderi provocate de calamitati naturale;
- pierderi ocazionate de modificarea legislatiei republicii.

IV. DETERMINAREA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR, CARE SE INCLUD LA CALCULAREA TARIFULUI PENTRU SERVICIUL DE TRANSPORT SI DISPECERAT A ENERGIEI ELECTRICE

Consumurile si cheltuielile necesare pentru serviciile de transport si dispecerat a energiei electrice sint determinate de catre intreprinderea de transport si dispecerat, reiesind din: caracteristicile tehnico-economice; starea tehnica a retelelor si utilajului energetic; prevederile legislatiei si actelor normative; contractelor cu terte parti; devizelor de cheltuieli, preturilor si tarifelor existente pe pietele interna si externa; valoarea initiala de bilant si durata de viata a mijloacelor fixe etc.

4.1. Particularitatile determinarii uzurii mijloacelor fixe de productie

4.1.1. Uzura mijloacelor fixe este determinata in conformitate cu prevederile Standardului national de contabilitate 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" si a Catalogului mijloacelor fixe si activelor nemateriale aprobat prin Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 338 din 21.03.2003, iar modul de includere a lor in costul productiei in conformitate cu Standardul national de contabilitate 3 "Componenta consumurilor si cheltuielilor intreprinderii". Uzura mijloacelor fixe care nemijlocit sint utilizate in procesul de productie se includ in consumurile indirecte de productie, iar a mijloacelor fixe cu destinatie comerciala si celor cu destinatie generala si administrativa - in cheltuielile comerciale si corespunzator in cheltuielile generale si administrative. La calcularea tarifelor pentru serviciile de transport si dispecerat a energiei electrice nu este luata in considerare uzura mijloacelor fixe, care nu sint destinate serviciului de transportare a energiei electrice si activitatii de dispecerat, transmise in arenda, precum si a obiectelor din fondul locativ si de menire social-culturala.

4.1.2. Uzura mijloacelor fixe inclusa la calcularea tarifelor se determina prin metoda casarii liniare, care conduce la defalcari uniforme pe

toata durata de viata a mijloacelor fixe.

4.2. Particularitatile determinarii altor consumuri si cheltuieli ale activitatii operationale

4.2.1. Cheltuielile privind retribuirea muncii se determina reiesind din: numarul personalului nemijlocit incadrat in procesul de intretinere, exploatare si reparatie a retelelor de transport, utilajului de dispecerat si altor mijloace fixe destinate serviciului de transport si dispecerat si numarul personalului necesar pentru activitatea normala a intreprinderii (comercial, administrativ etc.); nivelul salariului tarifar normative stabilit in republica pentru prima categorie de calificare a angajatilor din unitatile cu autonomie financiara; coeficientul de ramura si nivelul de calificare a personalului; regimul si conditiile de munca, precum si de alti factori caracteristici ramurii energetice.

Cheltuielile legate de contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii sint determinate reiesind din normele stabilite de legislatie.

4.2.2. Cheltuielile privind retribuirea personalului de productie se includ in cheltuielile indirecte de productie, iar cele pentru retribuirea personalului comercial, administrativ si gospodaresc respectiv in cheltuielile comerciale si cheltuieli generale si administrative.

4.2.3. Cheltuielile de intretinere a mijloacelor fixe de productie in stare de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), cheltuielile pentru indeplinirea normelor sanitare si igienice, mentinerea curateniei si ordinii in unitatea de productie, costul energiei de toate tipurile, materialelor si pieselor de schimb utilizate pentru exploatarea si intretinerea mijloacelor fixe si asigurarea unui proces tehnologic normal, sau consumate pentru alte necesitati de productie, cheltuielilor necesare asigurarii conditiilor normale de lucru si a tehnicii de securitate ce tin de procesul de productie si sint prevazute de legislatia in vigoare si alte cheltuieli indirecte de productie, comerciale, generale si administrative se determina de intreprindere in baza planurilor de reparatie si asistenta tehnica a mijloacelor fixe, normelor existente de consum, devizului de cheltuieli aprobate, preturilor pe piata, contractelor incheiate cu terte parti etc.

4.3. Determinarea pierderilor exceptionale

Pierderile exceptionale se determina de intreprindere in cazul unor evenimente (calamitati naturale, modificarea legislatiei republicii) care cauzeaza intreprinderii pierderi reale confirmate de organele abilitate si care pot fi trecute la cheltuieli conform standardelor nationale de contabilitate. In cazul situatiilor exceptionale in tarif se includ doar cheltuielile, care nu sint recuperate de catre intreprindere din alte surse (asigurari, recuperate de stat, donatii etc.)

V. CONSUMURILE SI CHELTUIELILE, CARE NU SE INCLUD IN TARIFUL PENTRU SERVICIUL DE TRANSPORT SI DISPECERAT A ENERGIEI ELECTRICE

La calcularea tarifului pentru serviciul de transport si dispecerat nu se iau in considerare urmatoarele consumuri si cheltuieli:

- pentru efectuarea lucrarilor de constructie, reconstructie, procurarea, modernizarea, montarea si probarea utilajului;
- pentru punerea in actiune a noilor intreprinderi, sectii si agregate, pentru predarea in exploatare a noilor intreprinderi (obiecte) si supravegherea de autor a organizatiilor de proiectare;
- pentru inlaturarea nefinisarilor in lucrarile de proiectare, constructie si montaj, revizie (demontare), inlaturarea defectelor utilajului si deteriorarilor, provocate din vina producatorilor, furnizorilor si organizatiilor de transport, alte investitii capitale.

Toate aceste consumuri si cheltuieli se includ in tariful de transport si dispecerat doar dupa darea in exploatare a mijloacelor fixe prin luarea in calcul a cheltuielilor aferente uzurii mijloacelor fixe;

- pentru executarea lucrarilor de proiectare si constructie, pentru procurarea utilajului, repararea si intretinerea obiectelor de locuinta, de menire comunala, social-culturala si altor obiecte, ce nu se refera la productie, precum si pentru lucrarile calificate ca ajutor pentru alte

intreprinderi si organizatii atat in forma de servicii, cit si sprijin material sau financiar;

- legate de achitarea diferitor amenzi, penalitati, acoperire de lipsuri si pierderi;

- pentru executarea sau plata pentru lucrarile (serviciile) care nu sint legate de prestarea serviciilor de transport si dispecerat.

Cheltuielile pentru intretinerea Centrului de instruire a cadrelor, Intreprinderii de Stat "Autoelectrotrans", Intreprinderii de Stat de Paza Paramilitara a obiectelor energetice "Scutul Energetic", se includ in tariful de transport si dispecerat doar in partea ce vizeaza prestarea serviciilor de catre aceste structuri exclusiv pentru intreprinderea de transport si dispecerat.

VI. RENTABILITATEA ACTIVELOR NOI (INVESTITIILOR)

Prezenta Metodologie prevede cointeresarea intreprinderii in efectuarea investitiilor in sector. Din aceste considerente, si conform principiilor economiei de piata, se prevede stabilirea unui nivel rezonabil de rentabilitate in functie de mijloacele investite de intreprindere in dezvoltarea, renovarea, reconstructia sistemului de transport si dispecerat. Rentabilitatea (profitul) investitiilor efectuate se calculeaza, reiesind din valoarea investitiilor nete efectuate de intreprindere si rata rentabilitatii a acestora, adica:

$$R_n = VNI \times R_r,$$

unde:

VNI - valoarea neta a noilor investitii (mijloacelor fixe date in exploatare) efectuate de catre intreprindere in perioada de valabilitate a Metodologiei in cauza, care se calculeaza dupa formula

$$VNI = \sum VII - \sum DFA,$$

unde:

$\sum VII$ - suma valorii initiale a activelor materiale pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in perioada de la punerea in aplicare a prezentei Metodologii, incepind cu anul de baza 2003, si pina in anul pentru care se calculeaza tarifele;

$\sum DFA$ - suma uzurii pentru perioada de la aplicarea prezentei Metodologii pina in anul pentru care se stabilesc tarifele, calculata la activele materiale pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in aceasta perioada;

R_r - rata de rentabilitate (profit) aplicata la noile investitii. Pentru investitiile efectuate in primul an de valabilitate a prezentei Metodologii R_r este egala cu 23%.

Pentru investitiile efectuate in anii urmatori rata de rentabilitate se va stabili:

- la investitiile efectuate din sursele proprii ale intreprinderilor - la nivelul ratei medii a dobinzii aplicate in anul respectiv la Bonurile de Trezorerie a Republicii Moldova cu termen de circulatie de 364 zile;

- la investitiile efectuate din credite bancare si imprumuturi - la nivelul ratelor medii a dobinzilor bancare de lunga durata (5 si mai multi ani), stabilit de Banca Nationala a Republicii Moldova pentru anul respectiv, plus maximum 5 puncte.

Intreprinderea va efectua investitii, in primul rind, din surse proprii (fondurile de amortizare) si numai in cazul insuficientei acestora va apela la credite si imprumuturi.

VII. ACTUALIZAREA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR

Elementele de consumuri si cheltuieli vor fi actualizate anual in corespundere cu parametrii corespunzatori. La actualizarea cheltuielilor indirecte de productie (fara amortizarea mijloacelor fixe) si cheltuielilor generale si administrative se va lua in considerare indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, pentru a tine cont de cresterea preturilor si modificarea productivitatii. La actualizarea cheltuielilor comerciale si altor cheltuieli operationale se va lua in considerare rata inflatiei din Moldova, pentru a tine cont de faptul ca majoritatea

costurilor date sint aferente livrarilor pe piata interna. Totodata, se va lua in considerare si posibila crestere a eficientei intreprinderii, pentru a profita consumatorii si pentru a asigura stimulente intreprinderii. Toate elementele constitutive de consumuri si cheltuieli vor fi actualizate in fiecare an dupa cum urmeaza:

$$CIP_j = \left[(CIP_o - D_o) \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_1) + D_j \right]$$

$$CC_j = CC_o \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_2)$$

$$CGA_j = CGA_o \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_3)$$

$$CO_j = CO_o \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_4)$$

unde:

GDP - indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

D - amortizarea mijloacelor fixe;

CPIM - indicele preturilor de consum din Republica Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

Y_1, Y_2, Y_3, Y_4 - indicii eficientei economice pentru perioada, in decursul careia este valabila prezenta Metodologie. Valorile acestor indici se stabilesc:

Y_1 - 2,0 % anual; Y_2 - 1,5 % anual; Y_3 - 2,0 % anual; Y_4 - 1,5% anual.

VIII. APROBAREA, AJUSTAREA SI APLICAREA TARIFELOR

8.1. Tarifele, conform prezentei Metodologii, se calculeaza de intreprindere si se prezinta spre aprobare Agentiei Nationale pentru Reglementare in Energetica (ANRE). Intreprinderea prezinta catre ANRE calculele si toate materialele necesare pentru stabilirea tarifelor in stricta conformitate cu Regulamentul privind procedurile si regulile de ajustare a tarifelor la serviciile reglementate de ANRE.

8.2. In baza metodologiei date, ANRE va reexamina tarifele, si va aproba consumurile si cheltuielile initiale. O astfel de reexaminare va avea loc dupa publicarea Metodologiei. Intreprinderea va prezenta un raport, care ar confirma valorile a astfel de costuri real efectuate in anul precedent, evidentiind orice cheltuieli neprevazute. ANRE va analiza acest raport in comun cu intreprinderea si va lua in considerare doar cheltuielile strict necesare pentru efectuarea activitatii de transport si dispecerat a energiei electrice.

Dupa analiza corespunzatoare se va efectua actualizarea, aprobarea si publicarea tarifelor, care vor intra in vigoare in anul ce urmeaza.

Variabila devierilor (Dev) va fi calculata in fiecare an de gestiune pentru a reflecta impactul financiar al divergentelor dintre valorile planificate si cele finale inregistrate in anul precedent.

8.3. Tarifele se stabilesc la nivel mediu pentru intreaga perioada a anului calendaristic. Revizuirea tarifelor se va efectua anual, dupa prezentarea de catre intreprindere a raportului financiar pe anul precedent si a materialelor necesare pentru revizuirea tarifelor.

8.4. Intreprinderea va avea dreptul sa solicite ajustarea tarifelor in decursul anului, daca exista factori obiectivi ce nu pot fi controlati, care justifica o astfel de actualizare si care pot duce la o deviere de 3 si mai mult la suta de la costul stabilit initial in tarife. In asa caz, intreprinderea va prezenta o analiza a devierilor dintre datele aplicate la calcularea tarifelor si cele efectiv inregistrate.

8.5. In scopul excluderii posibilitatilor de discriminare a consumatorilor, tarifele aprobate conform prezentei Metodologii sint tarife fixe si nu pot fi modificate de catre intreprindere.

8.6. Revizuirea si ajustarea tarifelor pe parcursul anului se efectueaza la cererea oficiala a intreprinderii sau la initiativa ANRE.

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA
DETERMINARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR LA PRODUCEREA
ENERGIEI ELECTRICE, ENERGIEI TERMICE SI LA APA DE ADAOS

(Abrogata prin Hotarirea ANRE Nr.147 din 25 august 2004)

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA
CALCULARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR DE
LIVRARE A ENERGIEI TERMICE CONSUMATORILOR FINALI

(Abrogata prin Hotarirea ANRE Nr.147 din 25 august 2004)

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA DETERMINARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR
LA ENERGIA ELECTRICA LIVRATA DE INTREPRINDERILE DE DISTRIBUTIE
"RED NORD" S.A. SI "RED NORD-VEST" S.A.

I. Dispozitii generale

1.1. Prezenta Metodologie este elaborata in corespundere cu prevederile Legii cu privire la energia electrica, standardelor nationale de contabilitate si altor acte normative ale Republicii Moldova si are ca scop stabilirea pentru intreprinderile de distributie a energiei electrice "RED Nord" S.A. si "RED Nord-Vest" S.A. a unei metodice unice de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor pentru serviciile de distributie si livrare a energiei electrice consumatorilor finali.

1.2. Prezenta Metodologie stabileste:

- componenta consumurilor si cheltuielilor, care se includ la calcularea tarifelor;
- metoda de calculare a rentabilitatii investitiilor efectuate de catre intreprinderi;
- modul de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor de baza;
- modul de ajustare a tarifelor de baza pentru perioada de valabilitate a Metodologiei.

1.3. Mecanismul aplicat la determinarea si reglementarea tarifelor se bazeaza pe urmatoarele principii:

- alimentarea fiabila a consumatorilor cu energie electrica la costuri minimale, strict necesare pentru livrarea acesteia;
- acoperirea consumurilor si cheltuielilor aferente exploatarii eficiente a unitatilor energetice si cheltuielile necesare pentru protectia mediului ambiant;
- asigurarea unei activitati eficiente si profitabile, care ar permite intreprinderilor de a-si recupera mijloacele financiare investite in dezvoltarea si reconstructia capacitatilor de productie.

Sistemul de reglementare a tarifelor va fi orientat astfel, ca capacitatile de productie a intreprinderilor energetice sa fie utilizate in mod cit mai eficient.

1.4. Prezenta Metodologie are un termen de valabilitate de 4 ani. Pe parcursul perioadei de valabilitate a Metodologiei se va efectua trecerea treptata la diferentierea tarifelor in dependenta de nivelul de tensiune al retelelor la care sint conectati consumatorii si stabilirea tarifelor

binoame, in care o parte din plata se va referi la puterea contractata, iar cealalta - la volumul de energie electrica consumata.

II. Determinarea tarifelor de livrare, distributie si furnizare a energiei electrice

2.1. Determinarea tarifelor de livrare a energiei electrice consumatorilor finali

Tariful de livrare a energiei electrice consumatorilor finali pentru fiecare an "j" trebuie sa acopere cheltuielile necesare pentru procurarile de energie electrica, precum si consumurile si cheltuielile reale pentru prestarea serviciilor de distributie si furnizare a energiei electrice consumatorilor.

Tariful de livrare a energiei electrice consumatorilor se calculeaza conform formulei:

$$BFF_j = \frac{CE_j}{EI} + \frac{TF_j}{1-LD} + UDC_j \pm \frac{Desv_j}{EI}$$

unde:

CE_j - costul energiei electrice procurate de catre intreprinderea de distributie in anul "j";

EI_j - volumul energiei electrice livrat consumatorilor in anul "j", care se determina conform formulei:

$$EI_j = EA_j \times (1 - LT_j) \times (1 - LD_j),$$

unde:

EA_j - volumul energiei electrice procurate de catre intreprinderea de distributie de la producatorii autohtoni si din import;

LT_j - consumul tehnologic de energie in retelele electrice de transport, care se determina conform prevederilor Regulilor pietei de energie electrica;

TF_j - tariful pentru serviciul de transport si dispecerat a energiei electrice prin retelele de transport;

LD_j - consumul tehnologic si pierderile comerciale de energie electrica admise in retelele de distributie, care consta din suma consumului tehnologic si pierderilor comerciale.

Consum tehnologic de energie electrica in reseaua de distributie - cantitatea de energie electrica ce se consuma irecuperabil si inevitabil in reseaua de distributie, pentru transformarea si transportarea energiei electrice consumatorilor si exprimata in procente fata de cantitatea totala de energie electrica intrata in reseaua de distributie pe parcursul unui an.

Pierderi comerciale - pierderi de energie electrica conditionate de eroarea echipamentelor de masurare si de consumul de energie neinregistrat de contoarele electrice.

Nivelul mediu anual al consumului tehnologic si pierderilor comerciale de energie in retelele electrice de distributie admise la calcularea tarifelor sint stabilite de Agentia Nationala pentru Reglementare in Energetica (ANRE) si prevazute in Anexa la prezenta Metodologie.

Tinind cont de faptul, ca consumul tehnologic si pierderile de energie depind de mai multi factori (schema retelelor electrice, sarcina, anotimp etc.), care difera de la luna la luna, prezenta Metodologie prevede, ca intreprinderile de distributie aproba nivelul pierderilor de energie pentru fiecare luna a anului calendaristic, in limita nivelului mediu anual stabilit in Anexa la prezenta Metodologie, dupa coordonarea acestora cu ANRE;

UDC_j - tariful pentru serviciul de distributie si furnizare a energiei electrice, se calculeaza in baza formulei:

$$UDC_j = \frac{CD_j + Rn_j}{EI_j}$$

unde:

CD_j - consumurile si cheltuielile aferente serviciului de distributie si furnizare a energiei electrice;

Rn_j - rentabilitatea activelor noi (investitiilor) in anul "j";

Desv_j - devierile financiare obtinute in anul tarifar precedent ce trebuie trecute in tariful anului curent, ca rezultat al diferentelor intre parametrii inclusi la stabilirea tarifelor si cei reali inregistrati in perioada precedenta (pretul mediu de procurare a energiei, indicele Produsului Intern Brut, indicele inflatiei, rata de schimb a valutei nationale, volumul de energie electrica livrata, numarul consumatorilor etc.).

2.2. Cheltuielile de achizitionare a energiei electrice

2.2.1. Cheltuielile de achizitionare a energiei electrice includ:

- costul energiei electrice necesare de a fi procurate de catre intreprinderile de distributie de la producatorii si furnizorii de energie;
- tariful pentru serviciul de transport si dispecerat al energiei electrice prin retelele de transport.

2.2.2. Costul energiei electrice necesare de a fi procurate de intreprinderea de distributie pentru a fi furnizata consumatorilor se determina conform formulei:

$$CE_j = RCE_j \times EA_j, \text{ unde:}$$

RCE_j - pretul mediu admis de procurare in anul "j" a energiei electrice de catre intreprinderile de distributie de la producatorii autohtoni si din import. Acest pret se bazeaza pe preturile inregistrate la procurarea energiei electrice si prevede stimulente de cointeresare in reducerea acestor preturi;

EA_j - volumul energiei electrice procurat de catre intreprinderile de distributie de la producatorii autohtoni si din import in anul "j".

Pretul mediu admis de procurare a energiei electrice se determina conform urmatoarei formule:

$$RCE_j = Ce_j + \gamma \times (RCE_{j-1} - Ce_j), \text{ unde:}$$

γ - stimulente de cointeresare in reducerea preturilor de procurare a energiei electrice, valoarea carora este urmatoarea:

$$\gamma = 0,0 \text{ daca } RCE_{j-1} < Ce_j$$

$$\gamma = 0,5 \text{ daca } RCE_{j-1} > Ce_j.$$

Stimulentele de cointeresare se aplica doar atunci cind intreprinderile de distributie vor demonstra ca au depus eforturi suficiente pentru a procura energia la preturi mai mici decit cele din anul anterior;

Ce_j - pretul mediu unitar de procurare a energiei electrice, care se determina prin formula:

$$Ce_j = \frac{\sum (PPE_{ij} \times EP_{ij} \times PeW_j \times EW_j)}{EA_j}$$

PPE_{ij} - pretul mediu de procurare a energiei electrice de la producatorii autohtoni, in baza contractului "i" pentru anul "j";

EP_{ij} - volumul energiei electrice procurate de la producatorii autohtoni, in baza contractului "i" in anul "j" si masurata la barele de iesire a producatorului;

PeW_j - pretul mediu de procurare a energiei electrice din import in anul "j";

EW_j - volumul energiei electrice procurate din import in anul "j" si masurate la punctele de intrare in reseaua de transport.

2.2.3. Tariful de transportare a energiei electrice se aproba de catre ANRE si se aplica pentru energia electrica transportata prin retelele de transport si masurata la punctele de delimitare ale intreprinderilor de distributie si intreprinderii de transport.

2.3. Consumurile si cheltuielile pentru serviciile de distributie si furnizare a energiei electrice

2.3.1. Consumurile si cheltuielile pentru serviciile de distributie si furnizare a energiei electrice se determina in baza cheltuielilor de amortizare, consumurilor si cheltuielilor pentru intretinerea, reparatia si de exploatarea retelelor electrice de distributie si altor cheltuieli necesare pentru desfasurarea activitatii de distributie si furnizare a energiei electrice si se calculeaza conform formulei:

$$CD_j = CA_j + ODC_j + OtDC_j, \text{ unde:}$$

CA_j - cheltuielile de amortizare (uzura) a mijloacelor fixe aferente activitatii de distributie;

ODC_j - consumurile si cheltuielile aferente intretinerii, reparatiei si exploatarei retelelor de distributie, care includ remunerarea muncii personalului incadrat in serviciile de intretinere, reparatie si exploatare a retelelor electrice de distributie, cheltuielile materiale, de reparatie, intretinere si exploatare a retelelor electrice si utilajului aferent activitatii de distributie;

$OtDC_j$ - alte consumuri si cheltuieli de distributie, care include cheltuielile comerciale aferente activitatii de distributie si furnizare a energiei electrice, cheltuielile generale si administrative, alte cheltuieli atribuite activitatii companiilor de distributie.

2.3.2. Uzura mijloacelor fixe de productie se determina in conformitate cu prevederile Standardului national de contabilitate 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" si a Catalogului mijloacelor fixe si activelor nemateriale aprobat prin Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 338 din 21 martie 2003, iar modul de includere a lor in costul productiei - in conformitate cu Standardul national de contabilitate 3 "Componenta consumurilor si cheltuielilor intreprinderii". Uzura mijloacelor fixe cu destinatie productiva se include in cheltuielile directe de productie, iar uzura mijloacelor fixe cu destinatie comerciala si celor cu destinatie generala si administrativa - in cheltuielile comerciale si, corespunzator, in cheltuielile generale si administrative. La calcularea tarifelor de distributie si furnizare a energiei electrice nu se include uzura mijloacelor fixe care nu sint destinate procesului tehnologic de productie, conservate sau transmise in arenda, precum si a obiectivelor din fondul locativ si de menire social-culturala.

La determinarea uzurii mijloacelor fixe, luate in considerare la calcularea tarifelor, este utilizata metoda casarii liniare, ce asigura uniformitatea defalcarilor pe parcursul perioadei de functionare utila a mijloacelor fixe.

2.3.3. Cheltuielile de intretinere, reparatie si exploatare a retelelor electrice de distributie sint compuse din cheltuielile privind retribuirea muncii, cheltuielile materiale, cheltuielile de intretinere, reparatie si exploatare a utilajului si instalatiilor de distributie si se determina conform formulei:

$$ODC_j = LCD_j + CMD_j + COMD_j, \text{ unde:}$$

LCD_j - consumurile directe pentru retribuirea muncii, se determina reiesind din numarul personalului nemijlocit incadrat in procesul de productie, necesar pentru activitatea normala a intreprinderii, nivelul salariului mediu al unui lucrator, calculat reiesind din nivelul salariului tarifar normativ stabilit pentru categoria I de calificare, coeficientul de ramura, nivelul de calificare a personalului, regimul si conditiile de munca, cit si de alti factori caracteristici ramurii energetice. Cheltuielile legate de contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii se determina reiesind din normele stabilite de legislatie;

CMD_j - cheltuielile materiale aferente activitatii de distributie in anul "j", adica costul tuturor materialelor si pieselor de schimb utilizate pentru asigurarea unui proces tehnologic normal de distributie a energiei electrice, intretinerea si reparatia mijloacelor fixe de productie sau consumate pentru alte necesitati de productie;

$COMD_j$ - cheltuielile aferente exploatarei, reparatiei si intretinerii utilajului si instalatiilor intreprinderii de distributie in anul "j".

In aceste cheltuieli se includ:

- cheltuielile de intretinere a unitatilor de productie in stare de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), inclusiv a mijloacelor tehnice de dirijare, comanda, comunicatie si semnalizare referitoare la procesul de productie;
- cheltuielile pentru indeplinirea normelor sanitaro-igienice, mentinerea curateniei si ordinii in unitatea de productie;
- cheltuielile de intretinere si exploatare a mijloacelor destinate protectiei mediului ambiant, platile pentru evacuarea substantelor poluante in mediul inconjurator;
- valoarea amortizarii activelor nemateriale, obiectelor de mica valoare si scurta durata utilizate in procesul de productie;
- cheltuielile aferente perfectionarii tehnologiilor si organizarii productiei;
- cheltuielile necesare asigurarii conditiilor normale de lucru si a tehnicii de securitate ce tin de procesul de productie si sint prevazute de legislatia in vigoare;
- cheltuielile de asigurare a pazei unitatilor de productie, inclusive a celei antiincendiare;
- cheltuielile legate de deplasari ale salariatilor, asigurarea obligatorie a salariatilor ocupati in productie si a activelor de productie in conformitate cu legislatia in vigoare;
- cheltuielile legate de intretinerea si deservirea retelelor ingineresti interne (pentru populatie);
- alte cheltuieli in conformitate cu legislatia in vigoare.

2.3.4. Alte cheltuieli de distributie si furnizare includ:

- cheltuielile ce tin de activitatea comerciala, aferente activitatii de baza, atribuite deservirii clientilor si contractelor, citirea datelor contoarelor, elaborarea, emiterea, distribuirea si prelucrarea facturilor;
- cheltuielile ce tin de fondul de rulment;
- cheltuielile generale si administrative atribuite managementului si administrarii, alte cheltuieli operationale.

Aceste cheltuieli se calculeaza conform formulei:

$$O_{DC_j} = CMC_j + CWC_j + CS_j, \text{ unde:}$$

CMC_j - cheltuielile comerciale ale intreprinderii de distributie in anul "j". In cheltuielile comerciale se includ cheltuielile legate nemijlocit de activitatea comerciala a intreprinderii (vanzarea energiei electrice), la care se refera:

- serviciile de marketing;
- comisioane platite;
- cheltuielile de reclama;
- remunerarea lucratorilor comerciali;
- amortizarea mijloacelor fixe cu destinatie comerciala etc.;

CWC_j - cheltuielile ce tin de fondul de rulment in anul "j", care se determina conform formulei:

$$CWC_j = \frac{\alpha_j}{365} \times DCI_j \times Rrw_j, \text{ unde:}$$

α_j - necesitatea de fonduri de rulment in anul "j", exprimata in zile de facturari anuale. Valorile acestui parametru se determina si se stabilesc de ANRE in Anexa la prezenta Metodologie;

DCI_j - costul energiei electrice livrate consumatorilor in anul "j";

Rrw_j - rata medie a dobinzilor pentru creditele bancare pe termen scurt in anul "j" stabilita de Banca Nationala a Moldovei;

CS_j - cheltuielile generale si administrative, alte cheltuieli operationale ale companiei de distributie in anul "j".

Aceste cheltuieli cuprind:

- cheltuielile pentru retribuirea muncii personalului auxiliar, administrativ si de conducere care se determina analogic personalului de productie;
- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii;
- platile suplimentare, indemnizatiile, sporurile, compensatiile acordate salariatilor intreprinderii;

- intretinerea si reparatia mijloacelor fixe cu destinatie administrativa, gospodareasca si de protectie a naturii, amortizarea activelor nemateriale cu destinatie generala a intreprinderii;
- uzura mijloacelor fixe cu destinatie generala si administrativa;
- valoarea, uzura si reparatia obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- plata pentru arenda curenta a mijloacelor fixe, activelor nemateriale si obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- cheltuielile pentru intretinerea mijloacelor fixe conservate in conformitate cu actele normative in vigoare;
- cheltuielile pentru intretinerea si deservirea mijloacelor tehnice de comanda, semnalizare telecomunicatii si de calcul, care nu se refera direct la productie;
- cheltuielile postale si telegrafice, de intretinere si exploatare a statiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalatiilor de dispecerat, radio si alte tipuri de telecomunicatii utilizate pentru administrare;
- cheltuielile tipografice, pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor de evidenta, de dari de seama etc.;
- plata serviciilor cu destinatie generala si administrativa efectuata de terte organizatii, cheltuielile pentru paza obiectelor administrativ-gospodaresti si asigurarea securitatii antiincendiare;
- cheltuielile pentru intretinerea transportului auto de serviciu, pentru deplasarile personalului de conducere, cheltuieli de reprezentare;
- cheltuielile pentru asigurarea salariatilor si a bunurilor cu destinatie generala si administrativa prevazute de actele normative in vigoare;
- cheltuielile aferente angajarii fortei de munca, pentru serviciile bancare, burselor de marfuri, organizatiilor consultative, juridice, informationale, de publicitate si audit, platile regulatorii;
- cheltuielile pentru pregatirea si reciclarea personalului, inventii si rationalizari cu caracter de productie;
- cheltuielile pentru ocrotirea sanatatii, procurarea literaturii speciale, actelor normative si instructive, abonarea la editii speciale necesare in activitatea de productie;
- impozitele si taxele, conform legislatiei in vigoare;
- alte cheltuieli aferente activitatii de productie a intreprinderii.

2.4. Cheltuielile, care nu se includ in tarifele pentru serviciile de distributie si livrare a energiei electrice

In tarifele pentru serviciile de distributie si livrare a energiei electrice consumatorilor finali nu se includ urmatoarele cheltuieli: - cheltuielile pentru efectuarea lucrarilor de constructie, reconstructie, reparatii capitale, procurarea, modernizarea, montarea si probarea utilajului;

- cheltuielile pentru punerea in actiune a noilor intreprinderi, sectii si agregate, pentru predarea in exploatare a noilor intreprinderi (obiecte) si supravegherea de autor a organizatiilor de proiectare;

- cheltuielile pentru inlaturarea nefinisarii lucrarilor de proiectare, constructie si montaj, revizie (demonzare), inlaturarea defectelor utilajului si deteriorarilor provocate din vina producatorilor, furnizorilor si organizatiilor de transport, alte investitii capitale.

Toate aceste cheltuieli se includ in tariful pentru serviciile de distributie si livrare a energiei electrice consumatorilor finali doar dupa darea n exploatare a mijloacelor fixe, prin includerea cheltuielilor aferente uzurii mijloacelor fixe si rentabilitatii acestor investitii dupa cum este descris in compartimentele respective;

- cheltuielile pentru executarea lucrarilor de proiectare si constructie, pentru procurarea utilajului, repararea si intretinerea obiectelor de locuinta, de menire social-culturala si altor obiective, ce nu se refera la productie, precum si pentru lucrarile calificate ca ajutor pentru alte intreprinderi si organizatii atit in forma de servicii, cit si sprijin material sau financiar;

- cheltuielile legate de achitarea diferitor amenzi, penalitati, acoperire de lipsuri si pierderi;

- cheltuielile pentru executarea sau plata lucrarilor (serviciilor) ce nu sint legate de activitatile de distributie si livrare a energiei electrice.

2.5. Rentabilitatea activelor noi (investitiilor) (R_{nj})

Metodologia data prevede stimularea intreprinderilor de distributie a energiei electrice in efectuarea investitiilor. Din aceste considerente, si in conformitate cu principiile economiei de piata, este prevazuta stabilirea unui nivel rezonabil de rentabilitate la mijloacele intreprinderilor investite in dezvoltarea, renovarea, reconstructia sistemului de aprovizionare cu energie electrica. Rentabilitatea (profitul) investitiilor efectuate se calculeaza reiesind din valoarea investitiilor nete efectuate de intreprinderi si rata rentabilitatii acestor investitii, conform formulei:

$$R_{nj} = VNI_j \times R_r, \text{ unde:}$$

VNI_j - valoarea neta a noilor investitii (mijloacelor fixe date in exploatare) efectuate de catre intreprinderi in perioada de valabilitate a Metodologiei in cauza, care se calculeaza dupa formula:

$$VNI_j = \sum VII - \sum DFA, \text{ unde:}$$

$\sum VII$ - suma valorilor initiale a mijloacelor fixe date in exploatare in rezultatul noilor investitii in perioada de timp de la punerea in aplicare a prezentei Metodologii (incepind cu anul de baza 2003) si pina in anul pentru care se calculeaza tarifele;

$\sum DFA$ - suma uzurii pentru perioada de timp de la aplicarea prezentei Metodologii pina in anul pentru care se stabilesc tarifele, calculata la mijloacele fixe date in exploatare in rezultatul noilor investitii in aceasta perioada;

R_r - rata de rentabilitate (profit) aplicata la noile investitii ale intreprinderii. Pentru investitiile efectuate in primul an de valabilitate a prezentei Metodologii R_r este egala cu 23%.

Pentru investitiile efectuate in anii urmatori rata de rentabilitate se va stabili:

- la investitiile efectuate din sursele proprii ale intreprinderilor - la nivelul ratei medii a dobinzii aplicate in anul respectiv la Bonurile de Trezorerie ale Republicii Moldova cu termen de circulatie de 364 zile;
- la investitiile efectuate din credite bancare si imprumuturi - la nivelul ratelor medii ale dobinzilor bancare de lunga durata (5 si mai multi ani) plus maximum 5 puncte.

Prezenta Metodologie prevede ca pentru efectuarea investitiilor intreprinderile in primul rind vor utiliza sursele proprii (fondurile de amortizare) si numai in cazul insuficientei acestora vor apela la credite si imprumuturi.

III. Aprobarea si ajustarea tarifelor

3.1. In conformitate cu prezenta Metodologie, tarifele se determina de intreprinderile de distributie si se prezinta ANRE spre aprobare. Intreprinderile prezinta calculele si toate materialele necesare pentru stabilirea tarifelor in stricta conformitate cu Regulamentul privind procedurile si regulile de ajustare a tarifelor la serviciile reglementate de ANRE. In baza metodologiei date, ANRE va reexamina tarifele si va aproba costurile initiale de distributie si furnizare a energiei electrice.

O astfel de reexaminare va avea loc la propunerea intreprinderilor dupa publicarea Metodologiei date. Intreprinderile de distributie vor prezenta ANRE un raport ce ar confirma valorile costurilor, real inregistrate in anul precedent, evidentiind orice cheltuieli neprevazute. ANRE va analiza acest raport in comun cu intreprinderea de distributie si va lua in considerare doar cheltuielile strict necesare pentru efectuarea activitatii de distributie si livrare a energiei electrice.

3.2. ANRE, dupa analiza corespunzatoare, va efectua actualizarea, aprobarea si publicarea tarifelor de baza, care vor fi in vigoare in anul ce urmeaza. Intreprinderile de distributie vor avea dreptul sa solicite de la ANRE ajustarea tarifelor in decursul anului, daca exista factori obiectivi ce nu pot fi controlati, care justifica o astfel de actualizare si care pot duce la o deviere de 3 si mai mult la suta de la costul stabilit initial in tarife. In acest caz, intreprinderile de distributie vor prezenta ANRE o analiza a devierilor dintre datele aplicate la

calcularea tarifelor si cele efectiv inregistrate.

Suplimentar, intreprinderile pot solicita reexaminarea consumului tehnologic de energie electrica in reseaua de distributie cu conditia, ca exista cauze obiective ce nu pot fi atribuite acestora si este demonstrat, ca daca circumstantele date nu se vor lua in considerare ar putea avea loc un impact economic negativ foarte serios.

Variabila devierilor ($Desv_j$) va fi calculata in fiecare an de gestiune pentru a reflecta impactul financiar al divergentelor dintre valorile luate in considerare la stabilirea tarifului si cele finale verificate in anul precedent pentru variabilele: TF_j , LT_j , EI_j , EA_j , $PPEij$, PeW_j , Rrw_j , GDP_j , $CPID_j$, $LeiD_j$, $CPIM_j$, NC_i , DCI_j .

3.3. Consumurile si cheltuielile vor fi actualizate anual in concordanta cu parametrii corespunzatori. La actualizarea consumurilor privind retribuirea muncii va fi luat in considerare indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, pentru a tine cont de cresterea preturilor si schimbarile productivitatii. La actualizarea cheltuielilor materiale, va fi luat in considerare indicele pretului cu amanuntul al SUA, pentru a tine cont de faptul ca majoritatea materialelor sint importate. La actualizarea consumurilor aferente exploatarei, reparatiei si intretinerii utilajului si instalatiilor, se va lua in considerare indicele pretului cu amanuntul din Republica Moldova, pentru a tine cont de faptul ca majoritatea costurilor date sint aferente livrarilor pe piata interna. Totodata, se va lua in considerare si posibila crestere a eficientei intreprinderii, atat pentru a profita consumatorii, cit si pentru a asigura stimulente intreprinderii de distributie. Toate elementele constitutive de cheltuieli vor fi actualizate in fiecare an dupa cum urmeaza:

$$LCD_j = LCD_0 \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_1)$$

$$CMD_j = CMD_0 \times (1 + CPID_i) \times (1 - Y_2) \times (1 + \Delta NC_i) \times \left(\frac{LeiD_i}{LeiD_{i-1}} \right)$$

$$COMD_j = COMD_0 \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_3) \times (1 + \Delta NC_i)$$

Cheltuielile activitatii comerciale, costurile fondului de rulment si cheltuielile generale si administrative se actualizeaza pentru fiecare perioada anuala in modul urmator:

$$CMC_j = CMC_0 \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_4) \times (1 - \Delta NC_i)$$

$$CS_j = Cs_0 \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_4)$$

$$\Delta NC_j = \frac{NC_j - NC_{j-1}}{NC_{j-1}}$$

unde:

NC_i , $(j-1)$ - numarul consumatorilor deserviti in anul "j" si anul "j-1";

GDP - indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

$CPID$ - indicele preturilor de consum al SUA publicat de catre Departamentul Muncii al SUA. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

$CPIM$ - indicele preturilor de consum din Republica Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

Y_1, Y_2, Y_3, Y_4 - indicii eficienței economice pentru perioada, în decursul căreia este valabilă prezenta Metodologie. Valorile acestor indici se stabilesc: Y_1 - 1,5% anual; Y_2 - 1,0% anual; Y_3 - 1,5% anual; Y_4 - 1,5% anual;

LCD₀ - cheltuielile de baza privind retribuirea muncii;

CMD₀ - cheltuielile materiale de baza;

COMD₀ - cheltuielile aferente exploatarei, reparației și întreținerii utilajului și instalațiilor incluse la calcularea tarifului de baza (primul an) în conformitate cu prezenta Metodologie;

CMC₀ - cheltuielile comerciale de baza;

CS₀ - cheltuielile generale și administrative, alte cheltuieli operaționale acceptate la calcularea tarifului de baza (primul an) conform prevederilor prezentei Metodologii.

3.4. În cazul nerespectării de către întreprinderi a indicatorilor de calitate pentru serviciile de furnizare a energiei electrice, tariful poate fi redus, după cum se prevede în Regulamentul aprobat de ANRE.

3.5. Tarifele se aprobă de către Consiliul de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetica (ANRE) și vor fi ajustate în mod regulat, prin aplicarea formulelor pentru devierile în consumuri și cheltuieli, în conformitate cu condițiile prezentei Metodologii.

3.6. Tarifele pentru energia electrică livrată consumatorilor vor fi aprobate ca tarife plafon, care nu pot fi depășite de către întreprinderile electrice de distribuție și astfel se va evita orice discriminare a consumatorilor în procesul aplicării acestora.

3.7. Întreprinderile de distribuție pot livra energia electrică consumatorilor, care efectuează plata anticipată în mijloace banesti, cu reduceri de la tarifele plafon stabilite. Reducerile vor fi acordate, la discreția întreprinderilor, conform contractelor încheiate din contul rezervelor interne ale întreprinderilor, fără afectarea fiabilității serviciilor prestate și mentinerii la nivelul convenit a securității tehnologice și muncii.

3.8. Revizuirea anuală și ajustarea pe parcursul anului a tarifelor se efectuează la cererea oficială a întreprinderii sau la inițiativa ANRE.

Anexa

1. Consumul tehnologic și pierderile medii anuale de energie electrică admise în rețeaua de distribuție (LD_j), care vor fi luate în considerare la calcularea preturilor pe durata valabilității acestei metodologii:

Anul "j"	2004	2005	2006	2007
LD_j	16,31%	16,0%	15,5%	15,0%

2. Numărul de zile aferente costului fondului de rulment pe durata valabilității Metodologiei date:

Anii	2004	2005	2006	2007
α_j	27	19	17	15

ARHIVA

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA DETERMINARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR LA PRODUCEREA ENERGIEI ELECTRICE, ENERGIEI TERMICE SI LA APA DE ADAOS

I. DISPOZITII GENERALE

1.1. Prezenta Metodologie este elaborata in corespundere cu prevederile Legii cu privire la energia electrica, standardelor nationale de contabilitate si altor acte normative ale Republicii Moldova si are ca scop stabilirea pentru toti producatorii autohtoni a unei metodice unice de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor reglementate la producerea energiei electrice si termice, la apa de adaos.

1.2. Metodologia stabileste:

- componenta consumurilor si cheltuielilor, care se includ la calcularea tarifelor;
- metoda de calculare a rentabilitatii investitiilor efectuate la intreprinderi;
- modul de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor de baza;
- modul de ajustare a tarifelor de baza pentru perioada ulterioara de valabilitate a Metodologiei.

1.3. Mecanismul aplicat la determinarea si reglementarea tarifelor se bazeaza pe urmatoarele principii:

- alimentarea fiabila a consumatorilor cu energie electrica, termica si apa de adaos la costuri reale, strict necesare pentru producerea lor; acoperirea consumurilor si cheltuielilor aferente exploatarei eficiente a unitatilor energetice de productie si cheltuielile necesare pentru protectia mediului ambiant;
- efectuarea unei activitati eficiente si profitabile, ceea ce ar oferi intreprinderilor posibilitatea de a-si recupera mijloacele financiare investite in dezvoltarea si reconstructia capacitatilor de productie;
- la stabilirea tarifelor se va tine cont de securitatea energetica a tarii si conjunctura pietei, de politica statului privind producerea, importul si exportul resurselor energetice.

1.4. Prezenta Metodologie are un termen de valabilitate de 7 ani si este aplicata de toti agentii economici din republica, care activeaza in domeniul producerii energiei electrice, energiei termice si apei de adaos, si care conform legislatiei sint supusi reglementarii.

II. DETERMINAREA TARIFELOR

2.1. Tarifele la producerea energiei electrice, energiei termice si la apa de adaos se calculeaza separat pentru fiecare producator (agent economic) in parte si se stabilesc la 1 kWh de energie electrica, 1 Gcal energie termica, si 1 m3 apa de adaos se determina, conform formulei:

$$T_o = \frac{C_p + R_n + R_c + D_{esv}}{V}$$

unde:

C_p - consumurile si cheltuielile intreprinderii pentru producerea formei date de energie (energie electrica, energie termica) sau apa de adaos;

R_n - rentabilitatea activelor noi (investitiilor);

R_c - profitul, calculat reiesind din rata de rentabilitate 5% catre consumurile si cheltuielile proprii ale intreprinderii. Acest profit se include in calculul tarifelor, la decizia autoritatilor abilitate cu functia de reglementare a tarifelor, in cazul, cind exista argumente suficiente, ca intreprinderea nu a avut posibilitati financiare de a efectua investitii.

D_{esv} - devierile financiare, care trebuie luate in considerare in tariful anului curent, rezultate din diferenta dintre parametrii aplicati la stabilirea tarifelor si cei reali inregistrati (pretul de procurare a

combustibilului, indicelei inflatiei, rata de schimb a valutei nationale, volumul de energie electrica, termica si apa de adaos livrata, etc.);

V - cantitatea energiei electrice, energiei termice sau apei de adaos livrate de la liniile electrice de plecare, colectoarele centralei.

2.2. Consumurile si cheltuielile intreprinderii, necesare pentru producerea energiei electrice, termice si a apei de adaos, cuprind urmatoarele articole:

consumurile si cheltuielile activitatii operationale (CAO)

pierderi exceptionale (PE)

Adica:

$$C_p = CAO + PE$$

2.2.1 La rindul sau, consumurile si cheltuielile activitatii operationale (CAO) cuprind:

consumuri directe de materiale (CM);

consumuri directe pentru retribuirea muncii (CRM);

consumuri indirecte de productie (CIP);

cheltuieli comerciale (CC);

cheltuieli generale si administrative (CGA);

alte cheltuieli operationale (CO):

Adica:

$$CAO = CM + CRM + CIP + CC + CGA + CO$$

2.2.1.1. Consumurile directe de materiale (CM), care se includ in tariful de livrare a energiei electrice, termice si apei de adaos cuprind valoarea:

- combustibilului nemijlocit utilizat pentru producerea energiei electrice si termice;

- apei potabile si tehnice utilizate pentru producerea energiei si apei de adaos;

- materialelor utilizate nemijlocit in procesul de productie a energiei si a apei de adaos (materiale de filtrare, reactive chimice etc.);

- energiei electrice procurate si consumate in scopuri de productie si livrare a energiei termice si apei de adaos.

Aceste consumuri directe de materiale au loc doar, la Centralele electrice cu termoficare (CET) si Centralele termice (CT). La Centrala hidroelectrică (CHE), reiesind din specificul tehnologic de productie a energiei electrice, consumurile directe de materiale nu se evidentiaza separat.

2.2.1.2. La consumurile directe pentru retribuirea muncii (CRM) se raporta consumurile pentru retribuirea muncii personalului nemijlocit incadrat in procesul de productie a energiei electrice, termice si apei de adaos (cu exceptia personalului auxiliar, administrativ, de conducere din subdiviziunile de productie).

La aceste consumuri se refera:

- retributia pentru munca prestata efectiv, premiile pentru rezultatele de productie obtinute, sporurile la salariile tarifare;

- remunerarea zilelor de odihna (recuperarilor) acordate salariatilor incadrati in procesul de productie pentru munca ce depaseste durata normala a timpului de lucru in cazul organizarii muncii prin metoda evidentei insumate a timpului de munca si in alte cazuri stabilite de legislatie;

- compensatiile platite in functie de regimul de lucru si conditiile de munca;

- remunerarea, in conformitate cu legislatia, a concediilor anuale de odihna si suplimentare, a orelor cu inlesniri, pauzelor, indeplinirea atributiilor de stat si alte feluri de retributii acordate salariatilor, care nemijlocit participa la producerea energiei si apei de adaos;

- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii.

2.2.1.3. Consumurile indirecte de productie (CIP) cuprind:

- uzura mijloacelor fixe cu destinatie de productie;

- cheltuielile de intretinere a unitatilor de productie in stare de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), inclusiv a mijloacelor tehnice de dirijare, comanda, comunicatie si semnalizare referitoare la procesul de productie;

- cheltuielile pentru indeplinirea normelor sanitaro-igienice, mentinerea curateniei si ordinii in unitatea de productie;
- cheltuielile de intretinere si exploatare a mijloacelor destinate protectiei mediului ambiant legate de producerea energiei, platile pentru evacuarea substantelor poluante in mediul inconjurator;
- amortizarea activelor nemateriale, uzura obiectelor de mica valoare si scurta durata utilizate in procesul de productie;
- cheltuielile aferente perfectionarii tehnologiilor si organizarii procesului de productie;
- costul materialelor si pieselor de schimb utilizate in procesul de productie pentru asigurarea unui proces tehnologic normal, intretinerea si reparatia mijloacelor fixe de productie sau consumate pentru alte necesitati de productie;
- cheltuielile pentru retribuirea muncii salariatilor auxiliari incadrati in procesul de productie, personalului administrativ, de conducere etc. din subdiviziunile de productie, inclusiv toate tipurile de premii si adaosuri legate de remunerarea muncii conform sistemelor de salarizare a intreprinderii, sumele platite sub forma de stimulare;
- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii aferente acestor categorii de angajati;
- cheltuielile pentru asigurarea conditiilor normale de lucru si a tehnicii securitatii ce tin de procesul de productie si sint prevazute de legislatia in vigoare;
- cheltuielile de asigurare a pazei unitatilor de productie, inclusive a celei antiincendiare;
- cheltuielile legate de deplasari ale salariatilor, asigurarea obligatorie a salariatilor ocupati in sfera de productie si a activelor de productie in conformitate cu legislatia in vigoare;
- alte cheltuieli in conformitate cu legislatia in vigoare.

2.2.1.4. In cheltuielile comerciale (CC) se includ cheltuielile, care nemijlocit sint legate de activitatea comerciala a intreprinderii (vinzarea energiei electrice, termice si apei de adaos) si anume:

- serviciile de marketing;
- comisioane platite;
- cheltuieli de reclama;
- remunerarea lucratorilor din subdiviziunile de comert;
- amortizarea mijloacelor fixe cu destinatie comerciala etc.

2.2.1.5. Cheltuielile generale si administrative (CGA) cuprind:

- cheltuielile privind retribuirea muncii personalului de conducere si gospodaresc al intreprinderii, premiile si adaosurile legate de remunerarea muncii;
- platile suplimentare, indemnizatiile, sporurile, compensatiile legate de remunerarea muncii;
- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii aferente acestei categorii de angajati;
- intretinerea si reparatia mijloacelor fixe cu destinatie administrativa, gospodareasca si de protectie a naturii, amortizarea activelor nemateriale cu destinatie generala a intreprinderii;
- uzura mijloacelor fixe cu destinatie administrativa si gospodareasca;
- valoarea, uzura si reparatia obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- plata pentru arenda curenta a mijloacelor fixe, activelor nemateriale si obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- cheltuielile pentru intretinerea mijloacelor fixe conservate in conformitate cu actele normative in vigoare;
- cheltuielile pentru intretinerea si deservirea mijloacelor tehnice de comanda, semnalizare telecomunicatii si de calcul, care nu se refera direct la productie;
- cheltuielile postale si telegrafice, de intretinere si exploatare a statiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalatiilor de dispecerat, radio si alte tipuri de telecomunicatii utilizate pentru administrare;
- cheltuielile tipografice, pentru procurarea rechizitelor de birou, formularelor de evidenta, de dari de seama etc.;

- plata pentru serviciile cu destinatie generala si administrative efectuate de terte organizatii, cheltuielile pentru paza obiectelor administrativ-gospodaresti si asigurarea securitatii antiincendiare;
- cheltuielile pentru intretinerea transportului auto de serviciu, pentru deplasarile personalului de conducere, cheltuieli de reprezentare;
- cheltuielile pentru asigurarea salariatilor si a bunurilor cu destinatie generala si administrativa prevazute de actele normative in vigoare;
- cheltuielile aferente angajarii fortei de munca, pentru serviciile bancare, burselor de marfuri, organizatiilor consultative, juridice, informatinale, de publicitate si audit, platile regulatorii;
- cheltuielile pentru pregatirea si reciclarea personalului, inventii si rationalizari cu caracter de productie;
- cheltuielile pentru ocrotirea sanatatii, procurarea literaturii speciale, actelor normative si instructive, abonarea la editii speciale necesare in activitatea de productie;
- impozitele si taxele, conform legislatiei in vigoare;
- alte cheltuieli aferente activitatii de productie a intreprinderii.

2.2.1.6. Cheltuielile intreprinderii care nu pot fi raportate nici la cheltuielile comerciale, nici la cele generale si administrative, se include in alte cheltuieli operationale (CO).

Din ele fac parte:

- plata dobinzilor filialelor, intreprinderilor filiere si asociate;
- plata dobinzilor aferente creditelor bancare si imprumuturilor primite pe termen scurt si pe termen lung cu exceptia cazurilor de capitalizare a acestora, prevazute in Standardul national de contabilitate 23 "Cheltuielile privind imprumuturile".

La intreprinderile de productie a energiei electrice si termice partea esentiala a acestor cheltuieli o constituie cheltuielile aferente fondului de rulment, care se determina conform formulei:

$$CWC = \frac{\alpha}{365} \times PCI \times Rr$$

unde:

α - numarul de zile, pentru care la intreprindere este necesar crearea fondului de rulment.

Prezenta Metodologie prevede ca pentru organizarea normala a activitatii de productie a energiei electrice si termice este necesara crearea fondului de rulment pentru primul an la nivel de 30 zile calendaristice, iar pentru anii urmatori parametrul va fi precizat de organul, abilitat cu functia de reglementare a tarifelor;

PCI - vinzarile anuale de energie electrica, termica ale intreprinderii;

Rr - rata medie a dobinzilor pentru creditele bancare pe termen scurt stabilita de Banca Nationala a Republicii Moldova.

2.2.2. Pierderile exceptionale (PE) pot aparea ca rezultat al evenimentelor ce nu tin de activitatea intreprinderii. Acestea cuprind:

- pierderi provocate de calamitati naturale;
- pierderi ocazionate de modificare a legislatiei republicii.

III. DETERMINAREA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR, CARE SE INCLUD LA CALCULAREA TARIFELOR

Consumurile si cheltuielile pentru producerea energiei electrice, energiei termice si apei de adaos se determina de catre producator, reiesind din: volumele de energie si apa necesar de a fi produse; caracteristica tehnico-economica; starea tehnica si randamentul centralelor (utilajului); legislatia si actele normative in vigoare; normele si normativele existente; contractele cu terte parti; devizele de cheltuieli; tarifele si preturile existente pe pietele interna si externa; valoarea initiala de bilant si durata de viata a mijloacelor fixe, etc.

3.1. Particularitatile determinarii consumului de combustibil la producerea energiei electrice si energiei termice la CET si CT

La CET si CT consumurile pentru combustibil se determina in modul urmator.

3.1.1. Pentru fiecare an calendaristic producatorii de energie, reiesind din starea tehnica si parametrii tehnico-economici a centralei, volumul si standardele de calitate a energiei electrice (termice) urmate a fi livrate de la liniile electrice de plecare (colectoarele centralei), calculeaza si prezinta spre coordonare autoritatilor abilitate cu aprobarea tarifelor normele de consum specific de combustibil pentru producerea kWh energie electrica si 1 Gcal energie termica.

3.1.2. Prezenta Metodologie prevede determinarea separata a consumului specific de combustibil pentru producerea simultana a energiei electrice si termice in regim de cogenerare, pentru producerea energiei electrice in regim de condensare si pentru producerea separata a energiei termice in cazane de apa fierbinte. Pentru a nu fi subestimata importanta unui tip de energie fata de altul, prezenta Metodologie prevede, ca consumul specific de combustibil pentru producerea energiei termice in regim de cogenerare nu poate fi mai mare decit consumul specific de combustibil necesar de a produce energia termica la cea mai eficienta CT din republica, iar la producerea energiei electrice consumul specific de combustibil trebuie sa fie mai mic decit la centralele termoelectrice si mai mic decit in cazul producerii la CET a energiei electrice in regim de condensare.

3.1.3. La determinarea consumurilor pentru combustibilul utilizat la producerea energiei termice la CT norma consumului specific de combustibil conventional pentru producerea 1 Gcal energie termica se apreciaza in baza datelor caracteristicii tehnice a cazanului, iar in lipsa acestora, conform formulei:

$$b = \frac{142,8 \times 100}{r}$$

unde:

r - randamentul cazanului, ce corespunde sarcinii medii de utilizare in perioada planificata, %.

In cazul cind CT are instalate mai multe cazane, se determina norma pentru fiecare cazan si media ponderata a consumului specific de combustibil pe CT.

3.1.4. In baza normelor de consum specific de combustibil necesar pentru producerea 1 kWh energie electrica (1 Gcal de energie termica) si cantitatea de energie ce urmeaza sa fie livrata de la liniile electrice de plecare (de la colectoare), se determina cantitatea de combustibil in unitati conventionale (tone combustibil conventional - t.c.c.) pentru producerea energiei electrice si energiei termice.

Consumul de combustibil conventional (exprimat in t.c.c.) necesar pentru producerea energiei electrice (termice) pe fiecare tip de combustibil (gaze naturale, pacura, carbune etc.) se calculeaza, reiesind din structura tipurilor de combustibil, utilizati pentru producerea energiei la centrala.

3.1.5. Consumul de combustibil in unitati naturale se determina pe tipuri de combustibil: gaze - mii metri cub; pacura, carbune - tone. Consumul de combustibil in unitati naturale se calculeaza prin impartirea consumului de combustibil conventional (pe tipuri de combustibil exprimat in t. c. c.) la coeficientul caloric a tipului respectiv de combustibil natural. Coeficientul caloric se determina ca raport dintre puterea calorica (kcal/kg) a tipului dat de combustibil si puterea calorica a combustibilului conventional (7000 kcal/kg c.c.).

3.1.6. Consumurile pentru combustibil in expresie valorica (pe tipuri de combustibil) se determina in conformitate cu prevederile Standardului National de Contabilitate 2 "Stocurile de marfuri si materiale", reiesind din consumul de combustibil in expresie naturala si preturile de procurare a combustibilului. La determinarea consumului de combustibil, preturile de procurare a gazelor naturale nu pot sa depaseasca preturile aprobate de ANRE, iar pentru alte tipuri de combustibil - preturile minime de piata (obtinute in urma licitatiilor de achizitie publice).

3.2. Particularitatile determinarii consumului de apa, reactive chimice si materiale de filtrare

3.2.1. La CET si CT au loc urmatoarele consumuri de apa:

- apa, supusa tratarii chimice si ulterior utilizata pentru alimentarea cazanelor;
- apa pentru racirea mecanismelor si condensatoarelor;
- apa pentru necesitatile de productie (spalarea filtrelor etc.);
- apa, supusa tratarii chimice si utilizata pentru alimentarea cu apa de adaos a retelelor termice;
- consumul tehnologic de apa la tratarea ei chimica, conform normativelor.

Pentru fiecare an calendaristic producatorii de energie se calculeaza si prezinta spre coordonare autoritatilor imputernicite abilitate cu aprobarea tarifelor, normele de consum tehnologic de apa la tratarea ei chimica.

3.2.2. Consumurile respective de apa in expresie naturala se determina, reiesind din parametrii tehnico-economici ai centralelor, parametrii cazanului, capacitatea instalatiilor de pregatire a apei, normele de consum a apei, volumul retelelor termice, scurgerea apei in retelele termice, consumul tehnologic al instalatiilor de preparare chimica a apei etc.

3.2.3. Consumurile aferente apei utilizate la CET si CT se includ in costul energiei electrice, energiei termice si a apei de adaos dupa cum urmeaza:

- - consumurile legate de alimentarea retelelor termice cu apa de adaos (costul apei procurate, plata pentru serviciile de canalizare) se includ integral in costul pentru producerea apei de adaos. Aceste consumuri urmeaza sa fie recuperate producatorilor de catre intreprinderile de transport si distributie a energiei termice (furnizori de energie termica) in conformitate cu contractele bilaterale de livrare - procurare a energiei termice si separat a apei de adaos. Pentru fiecare centrala se calculeaza si se aproba tariful de livrare a apei de adaos, care in afara de costul apei utilizate include costurile reactivelor chimice si materialelor de filtrare a apei, utilizate pentru prepararea chimica a apei de adaos;

- - consumurile legate de alimentarea cazanelor, consumul apei pentru racirea mecanismelor si condensatoarelor, precum si pentru alte necesitati de productie se includ in costul energiei electrice si termice. La CET aceste consumuri se repartizeaza intre energia electrica si termica proportional ponderii cheltuielilor pentru combustibilul utilizat la producerea forme date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie in regim de cogenerare pentru perioada data.

3.2.4. La CET si CT in procesul tehnologic se utilizeaza reactive chimice si materiale de filtrare necesare pentru filtrarea si tratarea chimica a apei. Aceste consumuri se determina, reiesind din volumul de apa necesar de a fi tratat chimic si normele de consum al reactivelor chimice si materialelor de filtrare. Cheltuielile pentru reactivele chimice si materialele de filtrare, legate de pregatirea apei pentru alimentarea retelelor termice se includ integral in costurile pentru producerea apei de adaos. Celelalte cheltuieli se includ in costul energiei termice la (CT), iar la CET in costul producerii energiei electrice si termice proportional ponderii cheltuielilor pentru combustibilul utilizat la producerea forme date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie.

3.3. Particularitatile determinarii uzurii mijloacelor fixe de productie

3.3.1. Uzura mijloacelor fixe de productie la CET se determina in conformitate cu prevederile Standardului national de contabilitate 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" si a Catalogului mijloacelor fixe si activelor nemateriale aprobat prin Hotarirea Guvernului Republicii Moldova nr. 338 din 21.03.2003, iar modul de includere a lor in costul productiei in conformitate cu Standardul national de contabilitate 3 "Componenta consumurilor si cheltuielilor intreprinderii". Uzura mijloacelor fixe de productie se includ in consumurile indirecte de productie, iar a mijloacelor fixe cu destinatie comerciala si celor cu

destinatie generala si administrativa in cheltuielile comerciale si corespunzator in cheltuielile generale si administrative. La calcularea tarifelor la producerea energiei electrice, termice si la apa de adaos nu se include uzura mijloacelor fixe, care nu sint destinate procesului tehnologic de productie, transmise in arenda, precum si a obiectelor din fondul locativ si de menire social-culturala.

3.3.2. Uzura mijloacelor fixe, inclusa la calcularea tarifelor se determina prin metoda casarii liniare care, conduce la defalcari uniforme pe toata durata de functionare utila a mijloacelor fixe.

3.3.3. Repartizarea uzurii mijloacelor fixe legate nemijlocit de procesul de productie intre cele doua forme de energie (CET) se efectueaza proportional ponderii cheltuielilor de achizitionare a combustibilului utilizat la producerea formei date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie.

3.4. Particularitatile determinarii altor consumuri si cheltuieli ale activitatii operationale

3.4.1. Consumurile directe pentru retribuirea muncii, care se include in tarife se determina, reiesind din: numarul personalului nemijlocit incadrat in procesul de productie a energiei si numarul personalului necesar pentru activitatea normala a intreprinderilor; nivelul salariului tarifar, stabilit in republica pentru prima categorie de calificare a angajatilor din unitatile cu autonomie financiara; coeficientul de ramura; nivelul de calificare a personalului; regimul si conditiile de munca, precum si de alti factori caracteristici ramurii energetice.

Cheltuielile legate de contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii se determina, reiesind din normele stabilite de legislatie.

Divizarea cheltuielilor directe pentru retribuirea muncii intre cele doua forme de energie (electrica si termica) se efectueaza proportional ponderii cheltuielilor de achizitionare a combustibilului utilizat la producerea formei date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie.

3.4.2. Cheltuielile pentru retribuirea muncii personalului auxiliar, comercial, administrativ si de conducere se determina analogic personalului de productie, insa se includ corespunzator in consumurile indirecte de productie, cheltuielile comerciale, si cheltuielile generale si administrative.

3.4.3. Cheltuielile de intretinere a mijloacelor fixe in stare de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), cheltuielile pentru indeplinirea normelor sanitare si igienice, costul energiei de toate formele, materialelor si pieselor de schimb utilizate pentru exploatarea si intretinerea mijloacelor fixe si asigurarea unui proces tehnologic normal, sau consumate pentru alte necesitati de productie, cheltuielile necesare asigurarii conditiilor normale de lucru si a tehnicii de securitate ce tin de procesul de productie si sint prevazute de legislatia in vigoare si alte cheltuieli indirecte de productie, comerciale, generale si administrative se determina de intreprindere in baza normelor existente de consum, devizului de cheltuieli aprobate, preturilor de piata, contractelor incheiate cu terte parti etc.

La CET divizarea cheltuielilor indirecte de productie, cheltuielilor comerciale, generale si administrative intre cele doua forme de energie se efectueaza proportional cheltuielilor de achizitionare a combustibilului utilizat la producerea formei date de energie in cheltuielile totale pentru combustibilul utilizat la producerea ambelor forme de energie.

3.5. Determinarea pierderilor exceptionale

Pierderile exceptionale se determina de intreprinderi in cazul unor evenimente (calamitati naturale, modificarea legislatiei republicii) si care au condus la suportarea de catre intreprinderi a unor pierderi reale, confirmate de organele abilitate si care conform standardelor de contabilitate se includ in cheltuieli. In aceste cazuri, in tarif se include doar acele cheltuieli, care nu sint recuperate de catre intreprinderi din alte surse (asigurari, recuperate de stat, donatii, etc.)

IV. DETERMINAREA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR PENTRU PRODUCEREA ENERGIEI ELECTRICE LA CENTRALELE HIDROELECTRICE (CHE)

Structura consumurilor si cheltuielilor pentru producerea energiei electrice la CHE corespunde celei stabilite la CET, cu exceptia cheltuielilor de achizitionare a combustibilului, apei tratate chimic, reactivelor chimice si materialelor de filtrare, care nu se utilizeaza in procesul producerii energiei electrice la CHE. Consumurile si cheltuielile de baza suportate de CHE la producerea energiei sint: consumuri indirecte de productie (uzura mijloacelor fixe, remunerarea muncii personalului de productie, cheltuielile de exploatare si intretinere a mijloacelor fixe de productie etc.), cheltuieli comerciale, cheltuieli generale si administrative, inclusiv plata pentru apa conform legislatiei. Determinarea acestor consumuri si cheltuieli se efectueaza dupa aceleasi principii si criterii, ca si in cazul CET si CT.

V. CHELTUIELILE, CARE NU SE INCLUD IN TARIFE

In tarifele de productie a energiei electrice si termice, apei de adaos nu se includ urmatoarele cheltuieli:

- cheltuielile pentru efectuarea lucrarilor de constructie, reconstrucie, reparatii capitale, procurarea, modernizarea, montarea si probarea utilajului;

- pentru punerea in actiune a noilor intreprinderi, sectii si agregate, pentru predarea in exploatare a noilor intreprinderi (obiecte) si supravegherea de autor a organizatiilor de proiectare;

- pentru inlaturarea nefinisarilor in lucrarile de proiectare, constructie si montaj, revizie (demontare), inlaturarea defectelor utilajului si deteriorarilor, provocate din vina producatorilor, furnizorilor si organizatiilor de transport, alte investitii capitale.

Toate aceste cheltuieli se includ in tarife, doar dupa darea in exploatare a mijloacelor fixe prin luarea in calcul a cheltuielilor aferente uzurii mijloacelor fixe;

- pentru executarea lucrarilor de proiectare si constructie, pentru procurarea utilajului, repararea si intretinerea obiectelor din fondul locativ, de menire social - culturala si altor obiecte, ce nu se refera la productie, precum si pentru lucrarile calificate ca ajutor pentru alte intreprinderi si organizatii atit in forma de servicii, cit si sprijin material sau financiar, sponsorizari, etc.;

- legate de achitarea diferitor amenzi, penalitati, acoperire de lipsuri si pierderi;

- pentru executarea sau plata lucrarilor (serviciilor) ce nu sint legate de sfera producerii energiei electrice si termice, apei de adaos.

VI. RENTABILITATEA ACTIVELOR NOI (INVESTITIILOR)

6.1. Prezenta Metodologie prevede cointeresarea intreprinderilor din sectorul energetic in efectuarea investitiilor in sector. Din aceste considerente, si conform principiilor economiei de piata, se prevede stabilirea unui nivel rezonabil de rentabilitate la mijloacele investite de intreprinderi in dezvoltarea, renovarea, reconstrucia sistemului de productie a energiei electrice si termice. Rentabilitatea (profitul) investitiilor efectuate se calculeaza reiesind din valoarea investitiilor nete efectuate de intreprinderi si rata rentabilitatii a acestora, adica:

$$R_n = VNI \times R_r,$$

unde:

VNI - valoarea neta a noilor investitii (mijloacelor fixe date in exploatare) efectuate de catre intreprinderi in perioada de valabilitate a Metodologiei in cauza care se calculeaza dupa formula:

$$VNI = \sum VII - \sum DFA,$$

unde:

$\sum VII$ - valoarea initiala a activelor materiale pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in perioada de timp de la punerea in aplicare a prezentei Metodologii, incepind cu anul de baza 2003,

si pina in anul pentru care se calculeaza tarifele;

$\sum$ DFA - suma uzurii in perioada de timp de la aplicarea prezentei Metodologii pina in anul pentru care se stabilesc tarifele, calculata la activele materiale pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in aceasta perioada;

Rr - rata de rentabilitate aplicata la noile investitii. Pentru investitiile efectuate in primul an de valabilitate a prezentei Metodologii Rr este egala cu 23%.

Pentru investitiile efectuate in anii urmatori rata de rentabilitate se va stabili:

- la investitiile efectuate din sursele proprii ale intreprinderilor - la nivelul ratei medii a dobinzii aplicate in anul respectiv la Bonurile de Trezorerie a RM cu termen de circulatie de 364 zile;

- la investitiile efectuate din credite bancare si imprumuturi - la nivelul ratelor medii a dobinzilor bancare de lunga durata (5 si mai multi ani), stabilit de Banca Nationala a Moldovei pentru anul respectiv plus maximum 5 puncte.

6.2 Prezenta Metodologie prevede, ca pentru efectuarea investitiilor intreprinderile vor utiliza in primul rind surse proprii (fondurile de amortizare) si numai in cazul insuficientei acestora vor apela la credite si imprumuturi.

VII. ACTUALIZAREA CONSUMURILOR SI CHELTUIELILOR

7.1. Elementele de consumuri si cheltuieli vor fi actualizate anual in corespundere cu parametrii corespunzatori. La actualizarea cheltuielilor privind remunerarea muncii si cheltuielilor generale si administrative se va lua in considerare indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, pentru a tine cont de cresterea preturilor si modificarea productivitatii. La actualizarea cheltuielilor de exploatare si de intretinere, cheltuielilor comerciale se va lua in considerare rata inflatiei din Moldova, pentru a tine cont de faptul ca majoritatea costurilor date sint aferente livrarilor pe piata interna. Totodata, se va lua in considerare si posibila crestere a eficientei intreprinderilor energetice, pentru a profita consumatorii si pentru a asigura stimulente intreprinderilor. Toate elementele constitutive de consumuri si cheltuieli vor fi actualizate in fiecare an dupa cum urmeaza:

$$\begin{aligned} CRM_j &= CRM_o \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_1) \\ CIP_j &= \left[(CIP_o - U_o) \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_2) + U_j \right] \\ CC_j &= CC_o \times \sum_{i=1}^j (1 + CPIM_i) \times (1 - Y_3) \\ CGA_j &= CGA_o \times \sum_{i=1}^j (1 + GDP_i) \times (1 - Y_4) \end{aligned}$$

unde:

GDP - indicele Produsului Intern Brut real al Republicii Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

CPIM - indicele preturilor de consum din Republica Moldova, publicat de catre Departamentul Statistica si Sociologie al Republicii Moldova. La actualizarea tarifului se va lua in considerare valoarea existenta la momentul actualizarii;

U_j si U_o - uzura mijloacelor fixe in anul j si anul de baza;

Y_1 , Y_2 , Y_3 , Y_4 , - indicii eficientei economice pentru perioada, in decursul careia este valabila prezenta Metodologie. Valorile acestor indici se stabilesc: Y_1 - 1,5% anual; Y_2 - 1,5% anual; Y_3 - 1,5% anual; Y_4 - 2,0% anual.

7.2. Consumurile directe de materiale se vor calcula la fiecare ajustare a tarifelor in mod direct, conform prevederilor stipulate in prezenta Metodologie.

7.3. Daca in perioada precedenta de aplicare a tarifelor au fost modificate preturile de procurare a gazelor naturale, apei tehnologice si a

altor tipuri de combustibil, din cauze care nu tin de activitatea intreprinderilor, devierile financiare (pozitive sau negative) inregistrate vor fi luate in considerare in calculul tarifelor pentru perioada ulterioara de valabilitate a tarifelor ca parte componenta a variabilei de devieri (Desv) inclusa in formula de calculare a tarifelor. In acest caz, devierile ce tin de modificarea preturilor la combustibil, apa se determina reiesind din cantitatile acestora efectiv procurate si preturile real inregistrate de procurare, adica:

$$D_{esv} = V_{pj-1} \times (P_{j-1} - P_0),$$

unde:

V_{pj-1} - volumul de combustibil (apa) in expresie naturala procurat in anul "j-1" (mii m³, tone etc.);

P_{j-1} - pretul efectiv de procurare a combustibilului (apei) in anul "j-1";

P_0 - pretul de procurare luat in considerare la stabilirea tarifelor la combustibilul (apa) pentru anul "j-1".

7.4. Prezenta Metodologie, intru cointeresarea intreprinderilor energetice in procurarea de combustibil la un pret mai mic decit cel oficial stabilit (la gaz tariful stabilit pentru S.A "Moldovagaz", la pacura etc. decit cel obtinut la licitatiile efectuate de Agentia pentru achizitii publice), prevede pentru intreprinderi stimulente in valoarea de 0,5 din diferenta de pret obtinuta de la reducerea preturilor de procurare.

Stimulentele de cointeresare se aplica doar atunci, cind intreprinderile vor demonstra ca au depus eforturi suficiente pentru a procura combustibil la preturi mai mici decit cele oficial existente.

VIII. APROBAREA, AJUSTAREA SI APLICAREA TARIFELOR

8.1. Conform prezentei Metodologii tarifele, se calculeaza de intreprinderi si se prezinta spre aprobare autoritatilor abilitate cu dreptul de aprobare a tarifelor respective (Agentia Nationala pentru Reglementare in Energetica (ANRE), autoritatile publice locale). Intreprinderile a caror tarife sint aprobate de catre ANRE, prezinta calculele si toate materialele necesare de stabilire a tarifelor in stricta conformitate cu Regulamentul privind procedurile si regulile de ajustare a tarifelor la serviciile reglementate de ANRE, iar cele ale caror tarife sint aprobate de catre autoritatile publice locale - conform regulilor si procedurilor stabilite de catre aceste organe.

8.2. Autoritatile de reglementare in baza metodologiei date, vor reexamina tarifele, si vor aproba costurile initiale (de baza). O astfel de reexaminare va avea loc la propunerea intreprinderilor dupa publicarea Metodologiei. Intreprinderile vor prezenta un raport care confirma valorile costurilor, real inregistrate in anul precedent, evidentiind orice cheltuieli neprevazute. Autoritatile de reglementare vor analiza acest raport in comun cu intreprinderea si vor lua in considerare doar cheltuielile strict necesare pentru efectuarea activitatii de productie a energiei si apei de adaos.

Dupa analiza ei corespunzatoare se va efectua actualizarea, aprobarea si publicarea tarifelor, care vor fi in vigoare in anul ce urmeaza. Variabila devierilor (Desv) va fi calculata in fiecare an de gestiune pentru a reflecta impactul financiar al divergentelor dintre valorile planificate si cele real inregistrate in anul precedent.

8.3. Tarifele se stabilesc la nivel mediu pentru intreaga perioada a anului calendaristic. Revizuirea tarifelor se va efectua anual, dupa prezentarea de catre intreprinderi a raportului financiar pe anul precedent si a materialelor necesare pentru revizuirea tarifelor.

8.4. Intreprinderile sint in drept sa solicite ajustarea tarifelor pe parcursul anului, daca exista factori obiectivi ce nu pot fi controlati, care justifica o astfel de actualizare si care pot duce la o deviere de 3 si mai mult la suta fata de costul stabilit initial in tarife. In acest caz, intreprinderile vor prezenta o analiza a devierilor dintre datele aplicate la calcularea tarifelor si cele efectiv inregistrate.

8.5. Tarifele se stabilesc drept tarife fixe, care nu pot fi modificate de catre intreprinderi si astfel se va evita orice discriminare a consumatorilor in procesul aplicarii acestora.

8.6. Revizuirea si ajustarea tarifelor pe parcursul anului se efectueaza la cererea oficiala a intreprinderilor sau la initiative autoritatilor abilitate cu functia de reglementare a tarifelor (ANRE, autoritatile publice locale).

Aprobata
prin Hotarirea Consiliului
de Administratie al ANRE
nr. 114 din 26 decembrie 2003

METODOLOGIA
CALCULARII, APROBARII SI APLICARII TARIFELOR DE
LIVRARE A ENERGIEI TERMICE CONSUMATORILOR FINALI

I. DISPOZITII GENERALE

1.1. Prezenta Metodologie, este elaborata in corespundere cu prevederile Legii cu privire la energetica, Standardelor nationale de contabilitate si altor acte normative ale Republicii Moldova, avind drept scop stabilirea pentru toate intreprinderile de transport si distributie a energiei termice a unei metodice unice de calculare, aprobare si aplicare a tarifelor reglementate pentru livrarea energiei termice consumatorilor finali.

1.2. Metodologia in cauza stabileste:

- componenta consumurilor si cheltuielilor, care se includ la calcularea tarifelor;
- metoda de calculare a rentabilitatii investitiilor efectuate de catre intreprinderi;
- modul de determinare, aprobare si aplicare a tarifelor de livrare a energiei termice consumatorilor finali.

1.3. Mecanismul aplicat la calcularea si reglementarea tarifelor se bazeaza pe urmatoarele principii:

- asigurarea fiabilitatii livrarilor de energie termica catre consumatori cu cheltuieli minime, strict necesare pentru procurarea (producerea), transportarea, distributia si comercializarea energiei termice;
- acoperirea consumurilor si cheltuielilor aferente exploatarei eficiente a unitatilor energetice si a cheltuielilor pentru protectia mediului ambiant;
- stabilirea unei rate rezonabile de profit pentru continuitatea activitatii intreprinderilor.

1.4. Prezenta Metodologie este valabila pentru o perioada de 6 ani si este obligatorie pentru toate intreprinderile care livreaza energie termica, prin sistemele centralizate de asigurare a consumatorilor cu energie termica si pentru organele de stat care reglementeaza tarifele le energia termica.

II. DETERMINAREA TARIFELOR

Tariful de livrare a energiei termice consumatorilor finali se stabileste pentru fiecare intreprindere in parte la 1 Gcal energie termica livrata conform formulei:

$$Tet = \frac{(CP + CD)}{Etl} + D$$

unde:

CP - costul energiei termice procurate de catre intreprinderea de distributie de la producatorii de energie termica (CET; CT etc.) si produsa la centralele termice ale intreprinderii de distributie;

Etl - volumul energiei termice livrat consumatorilor calculat prin formula:

$$Etl = (Etp + Etpd) \times (1 - PT),$$

unde:

Etp - volumul de energie termica procurat de la producatori;

Etpd - volumul de energie termica produsa la centralele termice ale intreprinderii de distributie;

PT - consumul tehnologic si pierderile admise de energie termica in

rețelele de transport și distribuție a energiei termice, care anual se determină de către întreprindere și se aprobă de către autoritățile abilitate cu aprobarea tarifelor (Agenția Națională pentru Reglementare în Energetica (ANRE), autoritate publică locală etc.);

CD - costul serviciilor de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor finali;

D - devierile financiare înregistrate în anul tarifar precedent, care trebuie luate în considerare la aprobarea tarifului pentru anul curent, rezultate din diferența dintre parametrii aplicați la stabilirea tarifelor și cei reali înregistrați (pretul de procurare și de producere a energiei termice, costul apei, costul apei de adaos, volumul de energie termică livrat consumatorilor etc.).

III. DETERMINAREA CONSUMURILOR ȘI CHELTUIELILOR CARE SE INCLUD LA CALCULAREA TARIFELOR LA ENERGIA TERMICĂ

3.1. Structura consumurilor și cheltuielilor care se includ la calcularea tarifelor la energia termică este stabilită în conformitate cu prevederile Standardului național de contabilitate 3 "Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii" și a altor standarde naționale de contabilitate.

3.2. Costurile de livrare a energiei termice includ:

- costul energiei termice procurate de către distribuitor de la producătorii independenți (CET, CT etc.) și a celei produse la sursele proprii ale întreprinderii de distribuție și livrată rețelelor termice;

- costurile pentru serviciile de transport, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor.

Costurile energiei termice produse și procurate se determină conform formulei:

$$CP = P_m \times E_t,$$

unde:

P_m - pretul mediu a energiei termice procurată și produsă de către distribuitor. Acest pret are la bază pretul producătorului aprobat de autoritățile abilitate și pretul mediu al energiei termice produsă de către sursa distribuitorului calculat în conformitate cu Metodologia determinării, aprobării și aplicării tarifelor de producere a energiei electrice, termice și apei de adaos aprobată de ANRE. Pretul mediu al energiei termice procurate și produse se determină, conform formulei:

$$P_m = \frac{\sum_{i=1}^n P_{pi} \times E_{tpi} + P_{pdi} \times T_{tpdi}}{E_t}$$

unde:

P_{pi} - pretul de procurare a energiei termice de la producătorul "i";

E_{tpi} - volumul energiei termice procurate de către compania de distribuție de la producătorul "i" și măsurată la colectoarele centrale;

P_{pdi} - pretul mediu de producere a energiei termice la sursa de producere a distribuitorului "i";

E_{tpdi} - volumul energiei termice livrate în rețeaua termică de la sursa proprie de producere a distribuitorului "i";

E_t - volumul total de energie termică procurat de întreprinderea de distribuție și de la sursele proprii de producere a întreprinderii de distribuție. Acest volum se determină conform formulei:

$$E_t = \sum_{i=1}^n E_{tpi} + E_{tpdi}$$

3.3. Costurile aferente serviciilor de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor sunt legate de întreținerea, exploatarea, repararea și dezvoltarea rețelelor de aprovizionare centralizată a consumatorilor cu energie termică (de transportare a agentului termic de la sursa proprie de producere până la punctul de delimitare a consumatorului) și de comercializarea energiei termice consumatorilor. Aceste costuri se determină în baza cheltuielilor de amortizare, cheltuielilor de întreținere, exploatare și reparație a

rețelelor termice și altor cheltuieli necesare pentru desfășurarea activității de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice și se calculează după formula:

$$CD = Ca + Ce + Ac + P + Pc,$$

unde:

Ca - cheltuielile de amortizare, care reprezintă cheltuielile legate de uzura mijloacelor fixe de producție ce tin nemijlocit de activitatea de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor (rețelelor termice, punctelor termice etc.);

Ce - cheltuielile de întreținere, exploatare și reparație a rețelelor de distribuție, care includ cheltuielile de aprovizionare a rețelelor termice cu apă și apă de adăos, retribuirea muncii personalului de producție, cheltuielile materiale, cheltuielile de întreținere, exploatare și reparație a rețelelor termice și utilajului aferent activității de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor;

Ac - alte cheltuieli ale întreprinderii de distribuție a energiei termice, care includ cheltuielile comerciale, cheltuielile generale și administrative și alte cheltuieli atribuite activității de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice;

P - rentabilitatea (profitul) activelor noi (investitiilor);

Pc - profitul, calculat reiesind din rata de rentabilitate 5% către costurile aferente serviciului de transportare, distribuție și furnizare a energiei termice consumatorilor (fără costul energiei termice procurate și produsă).

3.3.1. Uzura mijloacelor fixe de producție (Ca) este determinată în conformitate cu prevederile Standardului național de contabilitate 16 "Contabilitatea activelor materiale pe termen lung" și a Catalogului mijloacelor fixe și activelor nemateriale aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 338 din 21.03.2003, iar modul de includere a lor în costul producției în conformitate cu Standardul național de contabilitate 3 "Componenta consumurilor și cheltuielilor întreprinderii". Uzura mijloacelor fixe de producție se include în cheltuielile indirecte de producție, iar uzura mijloacelor fixe cu destinație comercială și celor cu destinație generală și administrativă se includ, corespunzător, în cheltuielile comerciale sau în cheltuielile generale și administrative. La calcularea tarifelor nu este luată în considerare uzura mijloacelor fixe care nu sunt destinate procesului tehnologic de producție, transmise în arenda, precum și a obiectelor din fondul locativ și de menire social-culturală.

3.3.2. La determinarea valorii uzurii mijloacelor fixe, luată în calculul tarifelor, este utilizată metoda casării liniare care conduce la defalcări uniforme pe toată durata de funcționare utilă a mijloacelor fixe.

3.3.3. Cheltuielile de întreținere, exploatare și reparație a rețelelor termice de distribuție (Ce) sunt compuse din cheltuielile:

- de aprovizionare a rețelelor termice cu apă de adăos;
- de retribuire a muncii personalului încadrat nemijlocit în procesul de producție;
- de întreținerea, exploatarea și reparația rețelelor termice și utilajului utilizat la transportarea și distribuția energiei termice;
- materiale și alte cheltuieli legate de exploatarea, întreținerea și reparația utilajului, instalațiilor de transportare și distribuție.

Aceste cheltuieli se determină conform formulei:

$$Ce = Cap + Crem + Cmat + Cintr,$$

unde:

Cap - cheltuielile legate de aprovizionarea rețelelor termice cu apă de adăos.

Aceste cheltuieli se determină reiesind din prețurile la apă de adăos și volumele respective de consum în rețelele termice. Consumul de apă pentru alimentarea rețelelor termice se determină reiesind din volumul de apă tratată chimic necesar pentru umplerea rețelelor termice și a volumului de apă de adăos tratată chimic pentru acoperirea scurgerilor de apă în rețelele termice la nivel normativ, egal cu 0,25 la sută din volumul orar de apă în rețelele termice. Volumul de apă necesar anual pentru umplerea rețelelor termice se determină la nivel de 1,5 din volumul rețelelor

termice. Volumul orar de apa in retele termice se determina pe fiecare contur in parte reiesind din volumul total al retelelor si numarul orelor de functionare a sistemului de incalzire si aprovizionare cu apa fierbinte. In volumul total al retelelor termice se include volumul retelelor magistrale, de distributie, intercartiere si a sistemelor interne de alimentare cu caldura a tuturor obiectelor conectate la sistemul centralizat de incalzire (cladiri administrative, de menire social-culturala, blocuri locative, case etc.);

Crem - cheltuielile privind retribuirea muncii personalului nemijlocit incadrat in activitatea de intretinere, reparatie si exploatare a retelelor de transport si distributie si altui utilaj aferent activitatii de distributie, cheltuielile pentru retribuirea muncii salariatilor auxiliari incadrati in procesul de productie, personalului administrativ, de conducere etc. din subdiviziunile de productie, inclusiv toate tipurile de premii si adaosuri conform sistemelor de salarizare a intreprinderii. Aceste cheltuieli se determina reiesind din numarul personalului nemijlocit incadrat in procesul activitatii de transport, distributie si furnizare a energiei termice, nivelul salariului tarifar stabilit in republica pentru prima categorie de calificare a angajatilor, coeficientul de ramura, nivelul de calificare a personalului, regimul si conditiile de munca, cit si de alti factori caracteristici ramurii energetice. Cheltuielile legate de contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii se determina, reiesind din normele stabilite de legislatie;

Cmat - cheltuielile materiale aferente activitatii de transport si distributie, adica costul tuturor materialelor si pieselor de schimb utilizate pentru asigurarea procesului tehnologic de transportare si distributie a energiei termice;

Cintr - cheltuielile aferente intretinerii, exploatarei si reparatiei retelelor termice, utilajului si echipamentului intreprinderii de distributie care cuprind:

- cheltuielile de mentinere a unitatilor de productie in stare de lucru (asistenta tehnica si de intretinere, efectuarea reparatiilor curente, medii si capitale), inclusiv a mijloacelor tehnice de dirijare, comanda, comunicatie si semnalizare referitoare la procesul de productie;

- cheltuielile pentru asigurarea respectarii normelor sanitaro-igienice, mentinerea ordinii in unitatea de productie;

- cheltuielile de intretinere si exploatare a mijloacelor destinate protectiei mediului ambiant in procesul de productie a energiei, platile pentru evacuarea substantelor poluante in mediul inconjurator;

- valoarea, uzura si reparatia obiectelor de mica valoare si scurta durata in limita stabilita;

- cheltuielile aferente perfectionarii tehnologiilor si organizarii procesului de productie;

- cheltuielile necesare asigurarii conditiilor normale de lucru si a tehnicii de securitate ce tin de procesul de productie si sint prevazute de legislatia in vigoare;

- cheltuielile de asigurare a pazei unitatilor de productie, inclusive a celei antiincendiare;

- cheltuielile legate de deplasari a salariatilor, asigurarea obligatorie a salariatilor ocupati in sfera de productie si a activelor de productie in conformitate cu legislatia in vigoare;

- alte cheltuieli in conformitate cu legislatia in vigoare.

3.3.4. Alte cheltuieli de transport si distributie includ cheltuielile ce tin de activitatea comerciala de deservire a clientilor si contractelor, cheltuielile generale si administrative de management si administrare, alte cheltuieli operationale, cheltuielile ce tin de fondul de rulment, impozite si taxe percepute de la intreprinderile de distributie si care conform legislatiei se includ in pretul de cost al energiei termice. Aceste cheltuieli se calculeaza conform formulei:

$$Ac = Cc + Cfr + Cga,$$

unde:

Cc - cheltuielile comerciale ale intreprinderii de distributie la care se refera cheltuielile legate de activitatea de comercializare a energiei termice, si anume:

- serviciile de marketing;
- citirea datelor contoarelor, emiterea, prelucrarea si transmiterea consumatorilor a facturilor de plata, colectarea platilor pentru energia consumata;
- comisioane platite;
- cheltuieli de reclama (informare si lucru cu consumatorii);
- remunerarea lucratorilor din subdiviziunile de comert;
- amortizarea mijloacelor fixe cu destinatie comerciala etc.

Cfr - cheltuielile ce tin de crearea fondului de rulment. Cheltuielile aferente fondului de rulment se calculeaza pentru fiecare an conform formulei:

$$Cfr = \frac{\alpha}{365} \times Vv \times Rdb$$

unde:

α - numarul de zile pentru care este necesar de creat fondul de rulment. Valoarea acestui parametru pentru primul an de valabilitate a Metodologiei este stabilit la nivel de 30 zile, reiesind din faptul ca, de regula, 90% din volumul total al energiei termice este livrat consumatorilor rezidentiali, care conform actelor normative in vigoare achita consumul de energie odata in luna. In anii urmatori acest indice poate fi ajustat in dependenta de rezultatele achitarii facturilor pentru energia termica consumata;

Vv - valoarea vinzarilor anuale de energie termica consumatorilor;

Rdb - rata dobinzilor bancare pe termen scurt, stabilita de Banca Nationala a Republicii Moldova;

Cga - cheltuielile generale si administrative, alte cheltuieli operationale ale intreprinderii.

Aceste cheltuieli cuprind:

- cheltuielile privind retribuirea muncii personalului intreprinderii, premiile si sporurile la salariu de orice tip si se determina analogic personalului de productie;
- contributiile pentru asigurarile sociale si cele medicale, fondul de pensii si de plasare in cimpul muncii;
- intretinerea si reparatia mijloacelor fixe cu destinatie administrativa, gospodareasca si de protectie a naturii, amortizarea activelor nemateriale cu destinatie generala ale intreprinderii;
- uzura mijloacelor fixe cu destinatie administrativa si gospodareasca;
- valoarea, uzura si reparatia obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- plata pentru arenda curenta a mijloacelor fixe, activelor nemateriale si obiectelor de mica valoare si scurta durata;
- cheltuielile pentru intretinerea mijloacelor fixe conservate in conformitate cu actele normative in vigoare;
- cheltuielile pentru intretinerea si deservirea mijloacelor tehnice de comanda, semnalizare, telecomunicatii si de calcul, care nu se refera direct la productie;
- cheltuielile postale si telegrafice, de intretinere si exploatare a statiilor de telefoane, comutatoarelor, faxurilor, instalatiilor de dispecerat, radio si alte tipuri de telecomunicatii utilizate pentru administrare;
- cheltuielile tipografice, pentru procurare rechizitelor de birou, formularelor de evidenta, de dari de seama etc;
- plata serviciilor cu destinatie generala si administrativa efectuata de terte organizatii, cheltuielile pentru paza obiectelor administrativ-gospodaresti si asigurarea securitatii antiincendiarie;
- cheltuielile pentru intretinerea transportului auto de serviciu, pentru deplasarile personalului de conducere, cheltuieli de reprezentare;
- cheltuielile pentru asigurarea salariatilor si a bunurilor cu destinatie generala si administrativa prevazute de actele normative in vigoare;
- cheltuielile aferente angajarii fortei de munca, pentru serviciile bancare, burselor de marfuri, organizatiilor consultative, juridice, informationale de publicitate si audit;
- cheltuielile pentru pregatirea si reciclarea personalului, inventii si rationalizari cu caracter de productie;
- cheltuielile pentru ocrotirea sanatatii, procurarea literaturii

speciale, actelor normative si instructive, abonarea la editii speciale necesare in activitatea de productie;

- impozitele si taxele, conform legislatiei in vigoare;
- alte cheltuieli aferente activitatii de productie a intreprinderii.

IV. CHELTUIELILE CARE NU SE INCLUD IN TARIFE

In tarifele de livrare a energiei termice nu se includ cheltuielile:

- pentru efectuarea lucrarilor de constructie, reconstructie, procurarea, modernizarea, montarea si probarea utilajului;
- pentru punerea in actiune a noilor intreprinderi, sectii si agregate, pentru predarea in exploatare a noilor intreprinderi (obiecte) si supravegherea de autor a organizatiilor de proiectare;
- pentru finisarea lucrarilor de proiectare, constructie si montaj, revizie (demontare), inlaturarea defectelor utilajului si deteriorarilor, provocate din vina producatorilor, furnizorilor si organizatiilor de transport, alte investitii capitale.

Toate aceste cheltuieli se includ in tarife doar dupa darea in exploatare a mijloacelor fixe prin luarea in calcul a cheltuielilor aferente uzurii mijloacelor fixe;

- pentru executarea lucrarilor de proiectare si constructie, pentru procurarea utilajului, repararea si intretinerea obiectelor de locuinta, de menire social-culturala si altor obiecte ce nu se refera la procesul de productie, precum si pentru lucrarile calificate ca ajutor pentru alte intreprinderi si organizatii atit in forma de servicii, cit si sprijin material sau financiar, sponsorizari etc.;
- legate de achitarea diferitor amenzi, penalitati, acoperire de lipsuri si pierderi;
- pentru executarea sau plata lucrarilor (serviciilor) ce nu sint legate de activitatea de baza a intreprinderii.

V. RENTABILITATEA ACTIVELOR NOI (INVESTITIILOR)

Prezenta Metodologie prevede ca intreprinderile sa fie cointerestate in efectuarea investitiilor in sector. Din aceste considerente, si conform principiilor economiei de piata, se prevede stabilirea unui nivel rezonabil de rentabilitate in functie de mijloacele investite de intreprindere in dezvoltarea, renovarea, reconstructia sistemului de asigurare cu energie termica. Rentabilitatea (profitul) investitiilor efectuate de catre intreprinderi se calculeaza reiesind din valoarea investitiilor nete efectuate si rata rentabilitatii acestor investitii, adica:

$$P = VNI \times Rr,$$

unde:

VNI - valoarea neta a noilor investitii (mijloacelor fixe date in exploatare) efectuate de catre intreprinderi in perioada de valabilitate a Metodologiei in cauza, care se calculeaza dupa formula:

$$VNI = \sum VII - \sum DFA,$$

unde:

$\sum VII$ - valoarea initiala a activelor pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in perioada de timp de la punerea in aplicare a prezentei Metodologii, incepind cu anul de baza 2003, si pina in anul pentru care se calculeaza tarifele;

$\sum DFA$ - suma uzurii pentru perioada de timp de la aplicarea prezentei Metodologii pina in anul pentru care se stabilesc tarifele, calculata la activele pe termen lung date in exploatare in rezultatul noilor investitii in aceasta perioada;

Rr - rata de rentabilitate aplicata la noile investitii. Pentru investitiile efectuate in primul an de valabilitate a prezentei Metodologii Rr este egala cu 23%.

Pentru investitiile efectuate in anii urmasori rata de rentabilitate este stabilita:

- la investitiile efectuate din sursele proprii ale intreprinderilor - la nivelul ratei medii a dobinzii aplicate in anul respectiv la Bonurile de Trezorerie a Republicii Moldova cu termen de circulatie de 364 zile;

- la investitiile efectuate din credite bancare si imprumuturi - la nivelul ratelor medii a dobinzilor bancare de lunga durata (5 si mai multi ani), stabilit de Banca Nationala a Moldovei pentru anul respectiv, plus maximum 5 puncte.

Prezenta Metodologie prevede ca pentru efectuarea investitiilor, intreprinderile vor utiliza in primul rind sursele proprii (fondurile de amortizare) si doar numai in cazul insuficientei acestora vor apela la credite si imprumuturi.

VI. APROBAREA, AJUSTAREA SI APLICAREA TARIFELOR

6.1. Conform prezentei Metodologii tarifele sint calculate de intreprinderi si prezentate spre aprobare autoritatilor abilitate cu functia de reglementare a tarifelor (Agentia Nationala pentru Reglementare in Energetica (ANRE), autoritatile publice locale). Intreprinderile ale caror tarife sint aprobate de ANRE, prezinta calculele si toate materialele necesare de stabilire a tarifelor in stricta conformitate cu Regulamentul privind procedurile si regulile de ajustare a tarifelor la serviciile reglementate de ANRE, iar cele ale caror tarife sint aprobate de catre autoritatile publice locale - conform regulilor si procedurilor stabilite de catre aceste organe. Autoritatile de reglementare, in baza prezentei Metodologii, efectueaza analiza corespunzatoare, actualizarea, aprobarea si publicarea tarifelor, care vor intra in vigoare in perioada ce urmeaza.

6.2. Devierile financiare (D) vor fi calculate in fiecare an de gestiune pentru a reflecta impactul financiar al divergentelor dintre valorile admise la aprobarea tarifelor si cele inregistrate real in anul precedent (costurile aferente procurarii si producerii energiei termice, volumul energiei termice livrate consumatorilor etc.).

6.3. Tarifele sint aprobate la nivel mediu pentru intreaga perioada a unui an calendaristic, de regula, inainte de inceperea sezonului de incalzire. Revizuirea tarifelor este efectuata anual, dupa prezentarea de catre intreprinderi a raportului financiar pe anul precedent si a materialelor necesare pentru revizuirea tarifelor.

6.4. Intreprinderile au dreptul sa solicite ajustarea tarifelor in decursul anului, daca exista factori obiectivi (care nu pot fi controlati) care justifica o astfel de actualizare si care pot duce la o deviere de 3 si mai mult la suta a costului de furnizare a energiei termice stabiliti initial in tarife. In asa caz, intreprinderile prezenta organului de reglementare o analiza a devierilor dintre datele aplicate la calcularea tarifelor si cele efectiv inregistrate.

6.5. In scopul excluderii posibilitatilor de discriminare a consumatorilor, tarifele aprobate conform prezentei Metodologii sint tarife plafon, unice pentru toate categoriile de consumatori, si nu pot fi depasite de catre intreprindere.

6.6. Revizuirea si ajustarea tarifelor pe parcursul anului este efectuata la cererea oficiala a intreprinderii sau la initiativa organului abilitat cu dreptul de aprobare a tarifelor.